Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ЗВЯЗДА

1 мая 1991 г. СЕРАДА

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

Орган Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Беларускай ССР

№ 85 (21613)

Цана 10 кап.

Пастанова аб'яднанага Пленума ЦК і ЦКК КПСС ад 25 красавіка 1991 года

Аб рабоце камуністаў у Саветах народных дэпутатаў

1. Адобрыць асноўныя палажэнні даклада пастаяннай Грамадска-палітычнай камісіі ЦК КПСС па пытанню «Аб рабоце камуністаў у Саветах народных дэпутатаў» і апублікаваць у друку КПСС.

Прапанаваць ЦК кампартый саюзных рэспублік, рэскомам, крайкомам і абкомам партыі выкарыстаць матэрыял даклада ў практычнай рабоце.

2. Палітбюро ЦК КПСС выпрацаваць неабходныя рэкамендацыі па ўдасканаленню работы камуністаў у Саветах народных дэпутатаў.

ПЕРШАМАЙ: ТРЫВОГІ І НАДЗЕІ

МАЙ. МІР. ПРАЦА.

МАЙ, МІР, ПРАЦА. Так проста і прыемна пісаліся матэрыялы, прымеркаваныя да Першамая, яшчэ зусім нядаўна: пра чырвань святочных сцягоў і сакавітую майскую зеляніну.

Але на гэты раз наша галоўная плошча не дачакалася Першамая ва ўсёй сваёй строгай прыгажосці і бездакорным парадку, што асабліва старанна наводзяцца тут да веснавога дня салідарнасці працоўных. Пралетарыі апярэдзілі падзеі. Яны выйшлі на плошчу на некалькі дзён раней. Без прывычнай, вытрыманай у чырвоных колерах атрыбутыкі. Без акуратных, загадзя падрыхтаваных лозунгаў аб перамозе сусветнай пралетарскай рэвалюцыі.

Наш лексікон узбагаціўся такімі словазлучэннямі, як «эканамічныя патрабаванні», «палітычныя патрабаванні», «стачком» (ён жа «страйком»). Мы, вядома, і раней іх ведалі, але гучалі яны даволі абстрактна і ні ў якім разе не мелі дачынення да нашай сацыялістычнай рэчаіснасці, дзе народ — гаспадар свайго лёсу.

Мы штогод выходзілі на дэманстрацыі, каб прадэманстраваць сваю салідарнасць з пралетарыямі ўсяго свету, якія змагаюцца за свае правы. Міжнародны рабочы рух — даўно існуючая з'ява, што дае магчымасць людзям працы пастаяць за сябе, за свае інтарэсы. Але вельмі доўгі час мы не бачылі сябе ў гэтай сістэме.

Свой удзел у рабочым руху мы ўяўлялі праз расквечаныя плошчы і калоны шчаслівых людзей.

Але вось прыпякло нам. Дзяржава даўно перамогшага пралетарыяту ўскінула на ўсіх нас, у тым ліку на саміх пралетарыяў, даволі важкія ланцугі (ці не тыя, што калісьці гублялі, паставіўшы на мэце набыць увесь свет?) у выглядзе новых, даўно абяцаных цэн. Мы кінулі работу і пайшлі баставаць. Але і там многіх чакала расчараванне. Адны праглі празмернай радыкалізацыі рабочага руху, іншых менавіта гэты радыкалізм напалохаў. Мы не навучыліся самастойна меркаваць аб мэтах, сродках і сілах розных палітычных рухаў. Мы з гатоўнасцю махалі чырвоным сцяжком у падтрымку сусветных пралетарыяў, але нічога не ведалі пра традыцыі рабочага руху.

Так, мы павінны змагацца за свае правы. Іначай на плечы рабочаму чалавеку, як нярэдка бывала, вельмі хутка сядуць тыя, хто найбольш спрытны ў палітыцы, ва ўсемагчымых прамовах і абяцаннях — для таго, каб паганяць, каб абмяжоўваць усемагчымымі ідэалагічнымі і іншымі цуглямі вольны і дужы рух здаровай сілы. Але мы павінны навучыцца бачыць і пазнаваць тых, хто хоча ў чарговы раз выехаць на рабочых плячах ва ўладары і паганятыя, пакінуўшы пралетарыям іх спрадвечныя, апетыя Марксам ланцугі. (С. Ожагаў. «Слоўнік рускай мовы»: «Пралетарый—наёмны рабочы ў капіталістычным грамадстве, пазбаўлены прадметаў і сродкаў вытворчасці»). Можа, хопіць нам быць пралетарыямі, якім няма чаго губляць? Можа, усім разам трэба выпакутаваць такі ўклад нашага жыцця, каб было чым даражыць, пра што клапаціцца, было што губляць і шкадаваць?

Магчыма, тады мы не станем так безаглядна кідаць станкі, шахты і г. д.? Магчыма, тыя згубленыя мільёны, аб якіх так часта паўтараюць у прэсе, не будуць для нас абстрактнымі? Як нам навучыцца адстойваць сваю годнасць, свае інтарэсы і правы, не парушаючы правоў тых, хто ні ў чым не вінаваты перад намі? У Оршы выйшлі на рэйкі рабочыя, і спыніліся паязды, у якіх, магчыма, нехта спяшаўся на вяселле сына ці на пахаванне маці. Можна растлумачыць забастоўкай спазненне на гэтыя вечныя нашы адзнакі жыцця, але як даравац — перш за ўсё сабе, як жыць з вечным дакорам і тугою?

І ўсё ж няхай нашым лозунгам застаецца і ў гэты Першамай яднанне. Перад грознай ядзернай бядой, якая непазбежна ўклініцца ў нашы спрэчкі і падманы, калі не спынім іх. Перад атрутнымі вужакамі дыму над нашымі заводамі, якія балюча ўджаляць, калі не пачнём ахоўваць ад іх адзін аднаго. Перад пяшчотным цюльпанам на веснавой плошчы, высаджаным клапатлівай рукой працаўніцы для нашай радасці — і перад затаптаным грубай сілай таксама ж працаўнікоў, што прыйшлі сюды на мітынг. Ці навучымся здабываць хлеб, не топчучы кветак?

З трывогай прарастае надзея...

ВЯСНА. МАЙ. ЖЫЦЦЁ.

Пастанова аб'яднанага Пленума ЦК і ЦКК КПСС

АБ СТАНОВІШЧЫ Ў КРАІНЕ І ШЛЯХАХ ВЫВАДУ ЭКАНОМІКІ З КРЫЗІСУ

I.

Аб'яднаны Пленум Цэнтральнага Камітэта і Цэнтральнай Кантрольнай Камісіі КПСС адзначае, што развіццё падзей у краіне становіцца надзвычай небяспечным, крытычным для лёсаў савецкага народа, Саюза, сацыялізму. У краіне развязана беспрэцэдэнтная «вайна законаў», ідзе разбурэнне шматгадовых гаспадарчых сувязей, у наяўнасці расстройства фінансавай сістэмы. Рэзка зніжаецца жыццёвы ўзровень насельніцтва. Людзі зведваюць няўпэўненасць у заўтрашнім дні, азлобленыя. Зніжаецца давер народа як да палітыкі цэнтра, так і да органаў улады на месцах. Сітуацыя тоіць у сабе сацыяльны выбух.

Удзельнікі Пленума лічаць, што прычыны гэтых негатыўных з'яў у грамадстве знаходзяцца як у спадчыне мінулага, складанасцях і шматграннасці вырашаемых краінай задач, так і ў праліках, дапушчаных у ходзе іх рэалізацыі. Супярэчлівае развіццё палітычных працэсаў дэстабілізуюча адбівалася на ходзе сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў. Не была своечасова дадзена ацэнка праяўленням нацыяналізму і сепаратызму, якія прывялі да міжнацыянальных канфліктаў.

Сярод камуністаў нарастае незадаволенасць абстаноўкай у КПСС, выказваюцца абгрунтаваныя патрабаванні да кіруючых органаў партыі дзейнічаць больш рашуча і з удзелам партыйных арганізацый вызначаць шляхі і сродкі для ажыццяўлення палітычнага курсу XXVIII з'езда КПСС, выпрацаваць эфектыўныя меры па пераадоленню крызісу ў эканоміцы.

Характэрная рыса бягучага моманту — усё больш актыўная стаўка антысацыялістычных сіл на непарламенцкія метады барацьбы. Выкарыстоўваючы цяжкасці і незадаволенасць людзей, яны падштурхоўваюць іх да забастовак і галадовак пад палітычнымі лозунгамі, антыканстытуцыйных дзеянняў супраць законна выбраных органаў улады. Вядзецца мэтанакіраваная дыскрэдытацыя арміі, службы дзяржбяспекі, праваахоўных органаў.

Нельга не ўлічваць і наяўнасць кансерватыўных настрояў у грамадстве, імкненняў да рэстаўрацыі адміністрацыйна-каманднай сістэмы.

Пленум ЦК і ЦКК падтрымлівае сумесную заяву Прэзідэнта СССР і кіраўнікоў дзевяці саюзных рэспублік аб неадкладных мерах па стабілізацыі абстаноўкі ў краіне і пераадоленню крызісу. Мы звяртаемся да Саветаў усіх узроўняў, да ўсіх палітычных і грамадскіх сіл з настойлівым заклікам выкарыстаць свае паўнамоцтвы і ўплыў для паслядоўнай рэалізацыі гэтай узгодненай стратэгіі. Мы звяртаемся да камуністаў, да ўсіх грамадзян Арменіі, Грузіі, Латвіі, Літвы, Малдовы, Эстоніі з прапановай далучыцца да агульнага руху, які ставіць на мэце аздараўленне грамадска-палітычнай сітуацыі і выхад з эканамічнага крызісу. Мы заклікаем органы ўлады гэтых рэспублік узважыць усе магчымыя вынікі выхаду з Саюза ССР.

Настаў час энергічных сумесных дзеянняў усіх, каму дарагія лёс краіны, гонар і годнасць людзей, дабрабыт у кожным доме. Узнікшая абстаноўка дыктуе неабходнасць пошуку шляхоў грамадскай згоды, устанаўлення грамадзянскага міру, адмовы ад канфрантацыі і палітычных амбіцый.

II.

1. Аб'яднаны Пленум ЦК і ЦКК КПСС пацвярджае прыхільнасць партыі да перабудовы як курсу на абнаўленне грамадства, усталяванне дэмакратычных каштоўнасцей і сацыяльнай справядлівасці ў рамках сацыялістычнага выбару.

Пленум падкрэслівае, што ў мэтах прадухілення насяпваючай катастрофы жыццёва неабходна:

— падпісаць Саюзны дагавор на аснове вынікаў агульнанароднага рэферэндуму аб захаванні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік;

— аднавіць канстытуцыйны парадак і законнасць у краіне;

— Прэзідэнту СССР, вышэйшым органам дзяржаўнай улады Саюза і рэспублік, мясцовым Саветам народных дэпутатаў энергічна выкарыстаць усе паўнамоцтвы для вываду краіны з крызісу.

2. Пленум заклікае партыйныя арганізацыі ў рамках канстытуцыйных норм і з улікам суверэнітэту рэспублік рашуча процідзейнічаць усім сілам, якія разбураюць адзінства Саюза ССР, адраджаюць у радзе выпадкаў на рэспубліканскім узроўні адміністрацыйна-камандныя, а то і таталітарныя структуры.

Прызнаючы неабходнасць адкрытых дыскусій і палітычнага дыялога з усімі грамадска-палітычнымі рухамі і партыямі, Пленум лічыць, што абмеркаванне праблем змянення будовы і функцыяніравання дзяржаўных структур павінна адбывацца законна выбранымі народам органамі ўлады і ў парадку, вызначаным дзеючымі прававымі нормамі.

III.

1. Аб'яднаны Пленум ЦК і ЦКК КПСС падтрымлівае намаганні Кабінета міністраў СССР па вываду эканомікі з крызісу і лічыць, што змешчаныя ў дакладзе прэм'ер-міністра СССР т. Паўлава В. С. асноўныя напрамкі антыкрызісных дзеянняў урада накіраваны на аднаўленне кіруемасці эканомікай і стабілізацыю народнай гаспадаркі, ствараюць прадпасылкі для пераходу да рынначных адносін.

Разам з тым Пленум выказваецца за ўдасканаленне антыкрызіснай урадавай праграмы ў мэтах яе большай адпаведнасці інтарэсам працоўных, за распрацоўку і ажыццяўленне механізма рэалізацыі намячаемых мер. Неабходна зрабіць усё магчымае, каб спыніць зніжэнне жыццёвага ўзроўню насельніцтва, забяспечыць яго сацыяльную абарону, перш за ўсё асоб, якія жывуць на фіксаваныя даходы, мнагадзетных сем'яў. Трэба настойліва вырашаць праблемы працоўнай занятасці, жылля, нармалізацыі спажывецкага рынку.

Пленум настойвае на тым, каб Кабінет міністраў СССР сумесна з урадамі рэспублік неадкладна падвялі вынікі пачатай рэформы рознічных цэн і ўнеслі ў яе прадыктаваныя абстаноўкай карэктывы. Пры гэтым асаблівую ўвагу ўдзяліць рэалізацыі дадатковых мер па кампенсацыі падаражання харчавання ў студэнцкіх, школьных буфетах і сталовых, зніжэнню цэн на дзіцячыя тавары, а таксама новых тарыфаў на праезд у чыгуначным і паветраным транспарце, адмене 5-працэнтнага падатку з продажаў на сацыяльна значныя тавары, увядзенню індэксацыі даходаў насельніцтва.

2. Удзельнікі Пленума выказваюць цвёрдую думку, што выхад з крызісу магчыма ажыццявіць на аснове пераадолення спаду і павелічэння аб'ёмаў вытворчасці, забеспячэння працоўнай дысцыпліны, разнявлення таваравытворцаў, стварэння для працоўных калектываў дзейсных матэрыяльных стымулаў. Пераход да рынначных адносін павінен насіць дакладна рэгулюемы характар, які выключае глыбокае маёмаснае расслаенне грамадства, ліквідацыю сацыяльных заваёў працоўных. Неабходна папераджальная палітычная, эканамічная і прававая прапрацоўка пытанняў лібералізацыі цэн, раздзяржаўлення і прыватызацыі, прыцягнення ў краіну замежнага капіталу.

Пленум лічыць, што працэс раздзяржаўлення ўласнасці павінен праходзіць у рамках заканадаўчага рэгулявання пры шырокім удзеле працоўных калектываў і прафсаюзных арганізацый. Неабходна неадкладна спыніць «дзікую», нерэгулюемую законам прыватызацыю, перагледзеўшы раней паспешліва прынятыя рашэнні, якія супярэчаць прававым нормам. Партыйным камітэтам аказаць дапамогу працоўным калектывам у рэалізацыі сваіх правоў на гаспадарчую ініцыятыву праз арэнду, стварэнне калектыўных і народных прадпрыемстваў.

3. Пленум выступае за неадкладнае ажыццяўленне антыкрызісных мер надзвычайнага характару, накіраваных на аднаўленне і ўмацаванне адзінай дзяржаўнай бюджэтна-фінансавай і банкаўскай сістэм краіны, устанаўленне жорсткага дзяржаўнага кантролю за знешнеэканамічнай дзейнасцю.

Патрэбны эфектыўныя дзеянні ўрадавых органаў па стварэнню сістэмы планавання мэтавых стратэгічных праграм, стабілізацыі гаспадарчых сувязей, перагрупоўцы рэсурсаў на

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Сустрэча з журналістамі

У ЦК КП Беларусі адбылася сустрэча першага сакратара ЦК КПБ А. Малафеева з групай работнікаў друку, тэлебачання і радыё.

Выступаючы перад прысутнымі, адказваючы на іх пытанні, А. Малафееў сканцэнтраваў асноўную ўвагу на аналізе сітуацыі ў краіне і рэспубліцы, КПСС і КПБ. Было падкрэслена, што вывад нашага грамадства з крызісу магчымы толькі па шляху стабілізацыі эканамічнай і палітычнай абстаноўкі, паўсюднага аднаўлення і няўхільнага захавання канстытуцыйнага парадку. У адваротным выпадку праваляцца не толькі ўсе надзеі на лепшае жыццё, але і непазбежнай будзе жорсткая сутычка разнародных палітычных сіл. Сёння вышэй за ўсё павінны быць пастаўлены інтарэсы народа. Злачынна выкарыстоўваць яго справядлівую незадаволенасць эканамічным становішчам у своекарыслівых палітычных мэтах. Падбухторванні да забастовак, грамадзянскага непадпарадкавання, да звяржэння законна выбраных органаў дзяржаўнай улады згубныя для грамадства. Усіх, хто сапраўды заклапочаны лёсам краіны, рэспублікі, павінна аб'яднаць практычная работа па пераадоленню эканамічнага крызісу.

Журналісты былі інфармаваны аб выніках праведзенага гэтымі днямі аб'яднанага Пленума ЦК і ЦКК КПСС. Закранаючы ўзнікшае на Пленуме пытанне аб адстаўцы М. Гарбачова з пасады Генеральнага сакратара ЦК КПСС, А. Малафееў адзначыў справядлівасць і аб'ектыўнасць рада крытычных заўваг, якія выказваліся ў адрас кіраўніка дзяржавы і партыі. Разам з тым ён падкрэсліў, што прынятае па гэтаму пытанню рашэнне Пленума палітычна правільнае, выверанае і сапраўды адпавядае вышэйшым інтарэсам краіны, народа, партыі.

У цэлым станоўча А. Малафееў ацаніў праграму вываду эканомікі краіны з крызісу, прапанаваную прэм'ер-міністрам СССР В. Паўлавым. Хоць, на яго погляд, многае ў ёй яшчэ трэба будзе дапрацаваць. Асабліва ў частцы сацыяльнай абароны насельніцтва.

У ходзе сустрэчы былі разгледжаны некаторыя пытанні ўзаемадзеяння партыйных камітэтаў і сродкаў масавай інфармацыі, паляпшэння ўмоў работы журналістаў.

Прэс-служба ЦК КПБ.

ЗВАРОТ

Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР і Савета Міністраў БССР

ДА БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

Дарагія суайчыннікі!

Ёсць падзеі, грамадская значнасць якіх бясспрэчная. У іх радзе свята І Мая, дзень яднання людзей працы. І ў наш час вялікая цана яго светлых ідэалаў. Беларускаму народу блізкія і зразумелыя словы: Мір, Май, Праца. Будучыню чалавецтва могуць забяспечыць толькі мір і праца. А май — сімвал абнаўлення ў прыродзе і грамадстве.

Аднак нялёгка даецца абнаўленне ўсяго нашага жыцця. Дапушчана нямала памылак, пралікаў, якія аддаляюць нас ад намечанага. У нашых з вамі сілах забяспечыць, каб працэсы, якія адбываюцца, былі менш балючымі. Для гэтага неабходна згода. Без умення і жадання слухаць адзін аднаго мы не зробім новага кроку наперад. Мовай ультыматумаў сёння размаўляць немагчыма. Існуючыя праблемы вырашальныя толькі ў спакойнай, дзелавой абстаноўцы, цывілізаванымі метадамі.

Усе грамадскія рухі павінны праявіць узаемную цярпімасць, жаданне супрацоўнічаць. Самыя высакародныя мэты не апраўдаюць развал і хаос, калі яны надыдуць. Хочацца верыць, што нікому не ўдасца саштурхнуць у бездань канфрантацыі духоўна багаты беларускі народ, які валодае невычарпальнай энергіяй дабра і стварэння.

Цяжкі, бурны красавік 1991 года не выкрасліць з гісторыі Беларусі, як не выкрасліш і тое, што прымаюць Вярхоўны Савет і Урад рэспублікі для аблягчэння жыцця людзей у цяжкі для ўсёй краіны час. Толькі пры поўнай падтрымцы і даверы вярхоўнай заканадаўчай, а таксама выканаўчай улады ўсіх узроўняў, якую ажыццяўляюць вашы выбраннікі, мы зможам выйсці з крызісу.

Першамай — гэта і свята дружбы ўсіх народаў Зямлі. І ў нашай краіне, і за рубяжом ад нас перш за ўсё чакаюць разважнасці. Насенне, кінутае ў гэтыя дні земляробам у спрыяльную ніву, узыдзе збожжам. Зярняты згоды, пасеяныя ў майскія дні, узыдуць мірам і дабрабытам у кожным доме.

Са святам вас, дарагія таварышы!

ЧАС ПАДПІСАННЯ У ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ У 21.05.

Дзелавыя людзі

Сялянская кемлівасць пад італьянскую тэхналогію

Ужо некалькі апошніх гадоў газетныя палосы, тэле- і радыёэфір запоўнены пераважна разнастайнай крытыкай. Так, мы засумавалі па крытыцы і таму, адчуўшы свабоду, зараз ва ўсім шукаем недахопы. Займаюцца гэтым усе — ад міністра да грузчыка, перадрасоўваючы праблемы адзін аднаму. Аднак гэта даніна модзе наўрад ці прынясе нейкія адчувальныя змены, хутчэй наадварот — яшчэ больш распальвае незадавальненне чытачоў і гледачоў.

Мы хочам расказаць вам пра чалавека, які ў той час, як палавіна краіны мітынгуе, займаецца канкрэтнай і неабходнай людзям справай.

Васіль Васільевіч ДВАРАНІНОВІЧ — народны дэпутат БССР, дырэктар свінагадоўчага комплексу «Паўднёвы», што на Піншчыне.

Пазнаёміцца з ім нам параілі яшчэ ў райвыканкоме: «Менавіта той чалавек, які вам патрэбен — энергічны, на рэдкасць камунікабельны, усяго сябе аддае справе».

●●●

Васіль Васільевіч пасля заканчэння сельгастэхнікума, а потым і сельгасакадэміі прыехаў працаваць у родны калгас. Некаторы час быў у штаце РАПА, але зноў вярнуўся ў гаспадарку. Спачатку — галоўным заатэхнікам, намеснікам старшыні, пасля старшынёй. Літаральна з самых адстаючых вывеў калгас на перадавыя пазіцыі ў раёне. Па яго ініцыятыве ў гаспадарцы быў закладзены цудоўны сад, пабудавана конеферма, дзе навучаліся верхавой яздзе дзеці калгаснікаў, быў наладжаны выраб кумысу, узведзены каўбасны цэх, куды калгаснікі маглі здаваць на перапрацоўку лішкі мясных прадуктаў, а заадно набываць каўбасныя вырабы.

У гэты ж час непадалёк быў узведзены першы ў раёне і вобласці гіганцкі свінагадоўчы комплекс па італьянскай тэхналогіі. Праўда, ці то тэхналогія падвяла, ці нашы будаўнікі прывыклі рабіць па прынцыпу «цяп-ляп», але неўзабаве ў буйным манаблоку сталі гуляць скразнякі, а разам з імі і інфекцыйныя захворванні. Пачаўся страшны падзеж жывёлы. Не дапамаглі ні рэкамендацыі вучоных, ні новыя формы догляду. Дайшло да таго, што ўжо вырашалася пытанне аб закрыцці комплексу.

Вось тады і забілі трывогу. І, як ні дзіўна, першым, да каго звярнуліся раённыя і гарадскія ўлады, быў Васіль Васільевіч Дваранiновіч. Агульнымі намаганнямі ўгаварылі яго ўзначаліць аб'ект. Зразумеўшы складанасць сітуацыі, новы кіраўнік узяўся за справу самым сур'ёзным чынам. Карацей кажучы, пад італьянскую тэхналогію ён пачаў падводзіць стагоддзямі выпрабаваную сялянскую кемлівасць. Паколькі да гэтага ўсё пагалоўе знаходзілася ў адзіным манаблоку (няцяжка ўявіць сабе вынікі інфекцый), дзе вялося дарошчванне парасяці ад нараджэння да забою, то першай справай было будаўніцтва асобных лагераў для свінаматак. З гэтай мэтай былі арганізаваны спецыяльныя будаўнічыя брыгады. Бачачы сур'ёзныя адносіны да справы дырэктара, гэтак жа ставяцца да сваіх абавязкаў і работнікі, а іх тут працуе больш як 500 чалавек.

Так на комплексе пачалося другое жыццё. Зараз тут будуюцца дадатковыя памяшканні, плануецца павелічэнне пагалоўя. І гэта пры тым, што гадавая праграма і так дасягае 54 тысячы свіней у год. Літаральна за 3 гады на новай пасадзе Васіль Васільевіч дабіўся таго, што гаспадарка (а зараз гэта ўжо сапраўдная свінагадоўчая гаспадарка) мае прыбытак у 1 мільён 100 тысяч рублёў.

Нядаўна перабудавалі каўбасны цэх, які падтрымлівае работнікаў комплексу ў час усеагульнага прадуктовага дэфіцыту.

Цяпер Дваранiновіч задумаў грандыёзную рэканструкцыю. Хоць, па праўдзе кажучы, па той жа італьянскай тэхналогіі прадугледжваецца капітальны рамонт праз 5—6 гадоў з дня ўводу комплексу, а праз 10—12 ён і наогул падлягае зносу — пад бульдозер. Але ўсе мы разумеем, што для нас такое зусім нерэальна. І таму прыходзіцца задавальняцца толькі рэстаўрацыяй на дванаццатым годзе існавання. Зараз пагалоўе пераведзена ў нанава пабудаваныя памяшканні, а ў манаблоку пачынаецца рамонт.

Ледзь ці не чараўніком аказаўся Васіль Васільевіч Дваранiновіч для свінагадоўчага комплексу «Паўднёвы». Ды і не толькі комплексу.

Зараз, як ніколі, важна, каб чалавек сапраўды быў на сваім месцы. Можа і жыць будзе лягчэй.

І. КАРНЕЙ,
С. СУЛКОЎСКІ.

Адрасы прадпрымальнасці

Прадукцыя Смілявіцкага доследна-механічнага завода даўно зарэкамендавала сябе на прадпрыемствах сельскага машынабудавання.

Шмат увагі ўдзяляе калектыў пашырэнню асартыменту тавараў народнага спажывання, якія таксама распрацоўваюць і выпускаюць у цэхах завода. Попытам у пакупнікоў карыстаюцца танныя і практычныя наборы мэблі для кухні. Задаволены мясцовыя аўтааматары і якасцю рамонту ўласнага транспарту — у адным з памяшканняў завода наладжана рэстаўрацыя кузаваў і дэталяў.

Нядаўна тут асвоены выпуск камплектаў станцый тэхнічнага абслугоўвання. Лёгкія і трывалыя боксы зручна перавозіць, манціраваць, першыя такія станцыі ўжо дзейнічаюць у Падмаскоўі.

НА ЗДЫМКАХ: боксы станцый тэхабслугоўвання рыхтуюць да адпраўкі заказчыкам інжынеры канструктарскага бюро тавараў народнага спажывання А. ЗІМЯЛІХІН, А. АРЛОЎ, В. ЛЯШЧУК; зручную, прыгожую мэблю збірае цясляр М. ХАМЯНОК.

Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

ЯК ЖЫВЕШ, ПЕРАСЯЛЕНЕЦ?

Зона асаблівай увагі

Ганчаровым ніколі нават не прыходзіла ў галаву мяняць свае месцажыхарства, сваю малую радзіму — вёску Барталамееўка, што ў Веткаўскім раёне, на нейкі іншы населены пункт. Навошта? Тут яны выраслі, тут пахаваны іх родзічы, тут усё для іх дарагое. І лугавіна, што пачыналася адразу за вёскай, і лес, які цягнуўся ад іх паселішча далёка-далёка, і агарод, дзе яны шчыравалі з ранняй вясны да позняй восені.

Летась сям'я Ганчаровых знялася з месца, сабрала свае пажыткі і са смуткам на сэрцы пераехала ў вёску Міхалькі Гомельскага раёна. Са сваёй роднай Барталамееўкай, засыпанай радыенуклідамі да такой ступені, што жыць у ёй стала вельмі рызыкоўна, давялося развітацца. Напэўна, назаўсёды. Па дарозе большай часткай маўчалі: галаву свідравала думка — ці прыжывуцца на новым месцы, як сустрэнуць іх незнаёмыя людзі? Адна, праўда, была ўцеха, што ў Міхалькі перасяліліся і іншыя барталамееўцы — сем'яў дваццаць.

— Апасенні нашы, — расказвае Тацяна Дзмітрыеўна Ганчарова, — былі дарэмныя. Мясцовыя жыхары разумеюць наш горкі лёс, словам, падтрымліваюць нас. Мне прапанавалі работу прадаўца ў магазіне. Муж, Міхаіл Пятровіч, працуе ў мясцовым зверагасе «Мірны» на грузавіку, на якім працаваў на Веткаўшчыне. Сын Валодзя вучыцца ў 11 класе ў Даўгалескай сярэдняй школе, а дачка Аксана закончыла [illegible] у Міхальках.

На новым месцы Ганчаровы адразу ж усяліліся ў дом жылой плошчай [illegible] квадратных метраў. Тры светлыя прасторныя пакоі, кухня, санвузел, ванна, водаправод, [illegible]. Каля дома — невялікі [illegible] зямлі, хлеў. Каб адчуваць сябе [illegible] гаспадарамі, [illegible] рэй і чатырох парсюкоў. Былі думкі і пра карову, але гэта пытанне на сямейным савеце пакуль што вырашылі адкласці.

Побач з Ганчаровымі пасяліліся і Маршуны, таксама барталамееўцы. Валянціна Міхайлаўна стала загадчыцай магазіна, Сяргей Сяргеевіч прыняў трактар, а сын Алег працягвае вучобу ў школе. Яны таксама абзавяліся гаспадаркай, набылі свінаматку і нават [illegible] некалькі парасят ад яе.

Нядаўна барталамееўцы сваю вуліцу назвалі Веткаўскай. Гэта каб не забываць пра карані, пра родныя мясціны.

— А мы сваю вуліцу назвалі Карманскай, — уключаецца ў размову памочнік брыгадзіра малочнатаварнай фермы Святлана Іванаўна Ларчанка, — бо пераехалі з аднайменнага раёна, а [illegible]. Кватэрамі таксама задаволены.

Давялося пагутарыць і з дырэктарам Міхалькоўскай [illegible] Іванам Іванавічам Дземідзенкам і яго [illegible] Марыяй Максімаўнай. Яны прыбылі сюды [illegible] з Брагінскага раёна, [illegible] сілу «мірнага» атама.

— Ці задаволены мы ўмовамі жыцця тут? — перапытаў Дземідзенка. — [illegible] кіраўніцтва зверагаса. Яго дырэктар Уладзімір Васільевіч Бабкоў і старшыня прафсаюзнага камітэта Аляксандр Іванавіч Марушкін [illegible] справамі навасельцаў. [illegible] усім жадаючым, арганізавалі падвоз дзяцей у сярэднюю школу ў Даўгалессе, [illegible] зямлю для вядзення падсобнай гаспадаркі і г. д. Вялікі дзякуй кажам мы і будаўнікам генпадрадчыка гомельскага трэста № 27, якія добрае жыллё ўзвялі для нас — 100 дамоў. Аднак ёсць і праблемы.

Пра іх гаварылі і іншыя перасяленцы. Справа ў тым, што, пабудаваўшы цэлы пасёлак для тых, каго чарнобыльская трагедыя выгнала з родных мясцін, дзяржава як след не паклапацілася аб узвядзенні для іх аб'ектаў сацыяльнага і культурна-бытавога прызначэння. Так, у абноўленых Міхальках [illegible] клуб [illegible] школу-дзесяцігодку [illegible] у самым месцы. Дзіцячы сад [illegible] у Гомелі. Патрабуюць пашырэння [illegible] фельчарска-акушэрскі пункт, [illegible]. А ўзяць гандлёвае абслугоўванне? Яно дрэннае. [illegible] завозяць па некалькі дзён.

Вяскоўцы разумеюць крызісную [illegible] эканомікі краіны. Але ж, [illegible] чарнобыльскай бядой, яны чакаюць большай увагі да сябе. Яны і так заслужылі свам шчырым [illegible] з радзімай. Хто ж ім падасць руку, жыць, як нармальным людзі.

У. ПЕРНІКАЎ.
Гомельскі раён.

«ВЕРУ Ў ПЕРАМЕНЫ ДА ЛЕПШАГА»

Партыйныя будні

І. І. ДАШКЕВІЧ—перадавы трактарыст саўгаса «Буракаводчы» Нясвіжскага раёна. Ён быў запрошаны на XXVIII з'езд КПСС, там яго выбралі членам Цэнтральнай Кантрольнай Камісіі КПСС і членам Камісіі па падрыхтоўцы Праграмы Камуністычнай партыі.

Журналіст Г. КРЭСКІЯН сустрэўся з Іосіфам Іосіфавічам і папрасіў яго падзяліцца сваімі думкамі.

— Скажыце, калі ласка, што з жыцця партыі вас хвалюе больш за ўсё?

— На мой погляд, самай балючай і важнай праблемай з'яўляецца стан дысцыпліны ў КПСС. Меры, якія прымаюцца ЦК КПСС, партыйнымі камітэтамі на месцах па рэалізацыі Праграмнай заявы, рашэнняў і рэзалюцый XXVIII з'езда КПСС, не прывялі да пералому ў абнаўленні партыі, да ўзмацнення яе ўплыву на грамадска-палітычныя працэсы. Практычна ва ўсіх звеннях партыйнай структуры знізіўся ўзровень выканаўчай дысцыпліны. Не даецца належны адпор нападкам на партыю, не забяспечваецца абарона гонару і годнасці камуністаў.

У КПСС марудна ідзе пошук новых форм дзейнасці, палітычных метадаў работы. У шэрагу партыйных арганізацый не стала нормай строгае захаванне Статута КПСС. Месяцамі не праводзяцца сходы, рэзка знізілася актыўнасць членаў партыі, КПСС неапраўдана ўпускае работу з кадрамі.

— Іосіф Іосіфавіч, як вы бачыце асабістую ролю ў выкананні партыйных рашэнняў непасрэдна ў сваёй пярвічнай партарганізацыі?

— Па-першае, лічу сваім абавязкам сумленна працаваць на даручаным участку. Гэта значыць, не дапускаць прастояў трактара, выконваць і перавыконваць нормы. І слова трымаю.

Па-другое, стаўлю задачай давесці асноўныя дакументы партыі да ведама камуністаў гаспадаркі і раёна. Якім чынам? Выступаю на партыйных сходах, на нарадах і семінарах сакратароў партарганізацый. Ды і ў гутарках з таварышамі па рабоце часта заходзіць размова на гэту тэму. Бо чаго граха таіць, ёсць сярод нас яшчэ камуністы, якія парушаюць партыйную дысцыпліну, прапускаюць сходы без уважлівых прычын, няправільна паводзяць сябе ў сям'і і грамадскіх месцах. Некаторыя былыя аднадумцы здалі свае партыйныя білеты.

— І колькі ж чалавек выйшла з партыі?

— Шэсць. Некаторыя нават на сход не прыйшлі — заявы разглядаліся без іх. Пасля спрэчак, ваганняў просьбы вырашылі задаволіць.

Сярод тых, хто развітаўся з партыяй, ёсць і мае калегі. Напрыклад, здаў партбілет трактарыст І. Бурак. Чалавек ён быццам і някепскі, але ж занадта крыўдлівы. Не далі яму новы трактар—адразу на дыбкі. Спрабаваў гутарыць з ім—як аб сценку гарохам. Мае довады, перакананні не прыняў да ўвагі.

Асобныя, што падалі заявы аб выхадзе з партыі, тлумачылі свае рашэнне нестабільнасцю ў грамадска-палітычным жыцці, падзеннем аўтарытэту партыі, адсутнасцю духоўнасці. Што датычыцца мяне—веру ў перамены да лепшага, спадзяюся, што партыя верне свой аўтарытэт. Усё неабходнае для гэтага ёсць: багатыя традыцыі, вопыт, інтэлектуальны патэнцыял. Сярод партый, плыняў, груповак, якія растуць сёння, як грыбы пасля дажджу, няма пакуль што такой, якая замяніла б камуністычную.

— А ці не атрымліваецца, што з КПСС развітваюцца лепшыя?

— Так бы я не сказаў. Пакідаюць партыйныя рады ў нашай партарганізацыі тыя, хто меў нейкія грахі. Скажам, здаў свой партбілет Б. Барысевіч. У сям'і сваркі, разлады, на рабоце—абы дзень да вечара. Шкадаваць аб такіх «стратах» не прыходзіцца. Такое маё асабістае перакананне.

— Вы выбраны ў састаў камісіі па падрыхтоўцы Праграмы КПСС. Ці будуць там пры вырашэнні тых або іншых пытанняў прыслухоўвацца да вашага голасу?

— Спадзяюся, што будуць. У студзені бягучага года выклікалі ў Маскву. Было пасяджэнне камісіі. Мне і некаторым іншым таварышам з рабочага класа прапанавана вывучыць пытанне «Праца і сацыяльная справядлівасць». Сустракаюся з сакратарамі пярвічных партыйных арганізацый раёна, абменьваюся з імі думкамі на гэту тэму. Райком партыі аказвае мне ў гэтым дапамогу і падтрымку.

Як член ЦК КПСС, уваходжу ў састаў пастаяннай камісіі па разгляду зваротаў партарганізацый, пісьмаў і апеляцый камуністаў. Тут таксама шмат работы, якая патрабуе далікатнасці і асаблівай увагі.

— Якія яшчэ маеце даручэнні?

— Напэўна, ведаеце ўжо, што на абласной і раённай партканферэнцыях выбраны членам абкома і райкома КПБ. Гэта, не сакрэт, да многага абавязвае. З'яўляюся таксама членам парткома гаспадаркі. Вядома, перагрузка, але ж адступаць няма куды: калі даверылі—спраўляйся, пасаваць камуністу са стажам не з рукі.

— Вы часта адлучаецеся ў Маскву. Як на гэта рэагуюць начальства, таварышы па рабоце?

— Ніхто не папракае. Затраты на паездкі аплачвае райком КПБ. А трактар мой таксама не прастойвае. За яго рычагі садзіцца надзейны таварыш, камуніст С. Шараметаў. Так што з-за маёй адсутнасці справа не церпіць.

— У Беларусі створана Сялянская партыя. Вашы адносіны да яе?

— Асабіста я лічу, што Сялянская партыя не абароніць інтарэсы сялян. Упэўнены, гэту місію выканае Камуністычная партыя, якая сёння актыўна перабудоўваецца. Я верны толькі ёй.

А дасягнем мы канкрэтных зрухаў у тым выпадку, калі перастанем захапляцца размовамі і дружна зоймемся практычнымі справамі. Незалежна ад таго, хто і да якой партыі сябе прылічае.

Хто распарадзіцца багаццем нацыі?

Погляд на праблему

У «Звяздзе» за 22 лютага служба інфармацыі Савета Міністраў БССР паведаміла, што разгледжана палажэнне аб продажу кватэр у асабістую ўласнасць. Праект палажэння накіраваны на дапрацоўку і пасля прыняцця будзе апублікаваны. Старшыня Савета Міністраў БССР В. Кебіч звярнуў асаблівую ўвагу на неабходнасць прадастаўлення больш шырокіх ільгот ветэранам і інвалідам вайны і працы, сем'ям загінуўшых, а таксама даручыў вывучыць магчымасці бязвыплатнай перадачы грамадзянам часткі жылога фонду.

Думаю, што такое паведамленне магло зацікавіць кожнага, а мяне прымусіла ўзяцца за пяро. Працуючы старшынёй гарадскога Савета, жыллёвую праблему я зведаў ва ўсёй сённяшняй трагічнасці. Нам жа і прыйдзецца выконваць палажэнне Саўміна. Між іншым, прыватызацыя жылля ўжо распачалася на аснове існуючых інструкцый. У асобных гарадах праходзіць занадта актыўна, што сведчыць—не за гарамі чарговы бум, які непазбежна прывядзе да нажывы і спекуляцыі жыллём.

Магчыма, я памыляюся, тым больш, што можна толькі гадаць пра змест палажэння аб продажу кватэр. Але хочацца, каб гэта акцыя не павялічыла несправядлівасць, а значыць і нестабільнасць у нашым грамадстве, а, наадварот, дапамагла вырашэнню жыллёвай праблемы.

Чаму ж узнікла занепакоенасць?

Па-першае, таму, што палажэнне аб прыватызацыі жылля рыхтуецца за спінай народа, без шырокага абмеркавання і выкарыстання думкі людзей.

Па-другое, калі ўлічыць кім і якое жыллё поўным ходам купляецца сёння, то можна зрабіць адназначны вывад—такая прыватызацыя не прынясе карысці грамадству, а жыллёвая праблема абвострыцца. Можна ўзяць такі жыццёвы прыклад: кіраўнік выкупіў асабняк (кватэру), у якім жыве, за тры тысячы рублёў, а заўтра яго накіравалі ў іншы горад і ён прадаў ужо «свой» дом за 50 тысяч рублёў, або перадаў у спадчыну сваяку. Якая ж будзе рэакцыя насельніцтва?

Па-трэцяе, з многіх жыллёвых праблем нельга выхапіць адну—перадачу бясплатна, ці продаж жылля за мінімальную цану. Трэба абавязкова прыняць агульны закон, які зможа акрэсліць найбольш кароткія шляхі забеспячэння жыллём усіх грамадзян не ў марах, а на яве.

Што, на маю думку, трэба абавязкова ўлічваць пры прыватызацыі жылля? Перш за ўсё, што гэта багацце ўсёй нацыі, якое створана многімі пакаленнямі і ніхто, акрамя самой нацыі, не мае права распарадзіцца ім. Кожны член грамадства мае аднолькавыя правы ў час прыватызацыі атрымаць сваю долю.

Ніхто сёння не мае права распарадзіцца наяўным жыллём без вырашэння такога пытання: а як жа будуць атрымліваць кватэры ўсе тыя, хто чакае па 10—15 гадоў, хто мае ці будуе кааператыўныя кватэры і яшчэ не разлічыўся за іх, хто будаваў і будуе асабістыя дамы, браў і бярэ пазыкі ў дзяржавы для гэтай мэты...

Калі палітыка дзяржавы заключаецца ў тым, каб садзейнічаць росквіту нуворышаў, тады будзе лагічна раздаць амаль бясплатна існуючае жыллё, а для прыкрыцця акцыі даць ільготы ўдзельнікам і інвалідам вайны і працы. Складваецца ўражанне, што хтосьці баіцца, ці не жадае ўзяць сапраўдную цану за шыкоўныя кватэры і асабнякі ў тых, у каго ёсць многа грошай.

Давайце паглядзім, хто і якімі кватэрамі валодае сёння? Каб зразумець гэта, дастаткова прачытаць артыкул А. Залатых у часопісе «Народный депутат» № 18 за 1990 г. «Горсовет бросает вызов». Як правіла, самыя лепшыя кватэры і асабнякі дасталіся—праўдамі, а больш няпраўдамі—кіраўнікам розных рангаў. Напэўна, не трэба асаблівых доказаў, каб убачыць, хто жыве ў неверагодных умовах, такіх, якія і жыллём не назавеш... Хто будаваў асабістае жыллё ці ўступіў у кааператывы? Бясспрэчна: не самыя заможныя, а тыя, хто і не марыў атрымаць бясплатнае, дзяржаўнае жыллё. А ў сваю чаргу тыя, якія мелі цудоўныя кватэры, куплялі шыкоўныя аўтамабілі і будавалі ў вёсках ці дачных пасёлках харомы з гаражамі і басейнамі. Дык давайце яшчэ для поўнай «сацыяльнай справядлівасці» прададзім гэтым асобам за намінальную плату і іх палацы. У гарадах, думаю, большага здзеку над народам ад такой прыватызацыі жылля прыдумаць нельга...

І ў чым жа будзе выйгрыш для дзяржавы? Ды ні ў чым. А вось бедная вёска ў чарговы раз будзе аграблена, таму што большасць вяскоўцаў жыве ў неверагодна дрэнных умовах, а гарадскія палацы будаваліся і за іх кошт. Прычым, інвалід ці ўдзельнік вайны — гараджанін атрымлівае добраўпарадкаваную кватэру ў дар ад дзяржавы, а што ж атрымае такі ж удзельнік і інвалід вайны, які жыве на сяле ў сваёй хібарцы? Вось такая яшчэ «справядлівасць».

Магчыма, будзе і такое, што калі ў трохпакаёвай кватэры пражывае адзін чалавек, то ён зможа выкупіць яе, а ў аднапакаёвай так і застанецца дзве сям'і (7—8 чалавек).

Пытанняў, як бачым, шмат, і людзі чакаюць, што прыватызацыя прынясе нейкае аблягчэнне ў вырашэнні жыллёвай праблемы, дасць дадатковыя сродкі для паскоранага будаўніцтва жылля для самых абяздоленых. І расчараваць іх будзе вялікім грахом.

Аднак ёсць і іншыя меркаванні, што ў час прыватызацыі пяройдуць ва ўласнасць цудоўныя кватэры ці асабнякі амаль бясплатна нуворышам, а затым яны будуць перапрадаваць іх за вялікія грошы, а то і за долары, як гэта робіцца ў Таліне ці Маскве. Знойдуцца «багатыя» купцы і з іншых рэспублік. А гэта значыць узнікне чорны рынак жылля, і жыллёвая мафія стане гаспадаром справы.

Ідэя бязвыплатнай ці амаль бязвыплатнай перадачы жылля ў прыватную ўласнасць на першы погляд з'яўляецца станоўчай. Але давайце паглядзім, што канкрэтна дадуць ільготы таму ці іншаму чалавеку. Возьмем, напрыклад, інвалідаў і ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны. Хто адважыцца супярэчыць, каб ім адышлі бязвыплатна асабнякі ці кватэры, у якіх яны пражываюць?! Аднак дзеля справядлівасці разгледзім такі выпадак. Два гвардзейцы — таварышы, якія распісаліся на рэйхстагу, маюць аднолькавую колькасць высокіх урадавых узнагарод, пасля дэмабілізацыі аказаліся ў розных умовах. Першы ў вёсцы адбудоўваў спалены дом, другі ж атрымаў у горадзе дзяржаўную кватэру. Першы ўсе гады за апошнія грошы то рамантаваў, то падбудоўваў уласны дом, які не мае ніякіх выгод, а другі ж тым часам атрымаў новую шыкоўную кватэру, збудаваў цудоўную дачу ў курортных мясцінах, мае ўласны аўтамабіль. Сёння ім фактычна ўжо нічога не трэба, можна падводзіць вынікі жыцця. І вось другі атрымлівае ад дзяржавы дарагі падарунак — добраўпарадкаваную кватэру, якую ён перадасць у спадчыну ўнуку: хай памятае дзеда! Але што ж атрымлівае ад дзяржавы першы? Ён ніколі ад дзяржавы нічога не атрымліваў і не прасіў, а толькі даваў дзяржаве, якая частку таго, што ён даваў, раздавала іншым.

Дык ці падобна ўсё гэта на нейкую сацыяльную справядлівасць? Ці не павінен па сацыялістычнай маралі атрымаць кожны па сваёй працы, а не па нейкіх выпадковасцях. Упэўнены, што прыдумалі гэтыя палажэнні ў цішы кабінетаў тыя начальнікі, якія больш прымерваліся да таго, якую ж асабістую выгаду будуць мець яны самі пры такім заканадаўстве.

Лічу: абавязкова патрэбна дэкларацыя даходаў, каб было менш памылак.

Народ павінен ведаць усіх, каму не толькі выгадна прыватызацыя жылля, але і каму, і чаму яна прынясе страты. Народ таксама павінен ведаць, ці будзе зменены кошт пражывання ў дзяржаўных кватэрах у сувязі з прыватызацыяй. Усё гэта важна і павінна прымацца ў адзіным Законе аб жыллі.

Б. БАГДАНОВІЧ,
старшыня
Капыльскага гарсавета.

Чалавек і яго справа

Добра ідуць справы ў наладчыка Лепельскага завода шасцерань Канстанціна ПЕКАРА. Група станкоў, якія ён абслугоўвае, працуе дакладна, без браку.

Цяпер у цэхах прадпрыемства менш стала «нагляднай агітацыі»: не відаць партрэтаў перадавікоў, вымпелаў ударнікаў. І ўсё ж тыя, хто добрасумленна працуе — па-ранейшаму ў пашане. Сярод іх і наладчык Канстанцін Пекар.

Фота А. ТАЛОЧКІ. (БЕЛТА).

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

СТАЛІ КАМУНІСТАМІ

БРЭСТ. (М. Алесін). На партыйным сходзе, які адбыўся напярэдадні свята Першамая ў саўгасе «Дамачоўскі», членамі КПСС прыняты настаўнік фізкультуры Ляплёўскай васьмігадовай школы Андрэй Тапалоў і яго жонка Наталля, якая працуе там жа піянерважатай.

Паўтара года назад гэта маладая сям'я пераехала з Сумгаіта ў Брэсцкі раён, гасцінна была сустрэта тутэйшымі земляробамі, атрымала жыллё, работу. Услед за дзецьмі паспяшаўся сюды і бацька — Уладзімір Міхайлавіч Тапалоў, дарэчы, член КПСС з 1969 года. Ён — грэк па нацыянальнасці, яго жонка — украінка. Ён працуе ў саўгасе электрыкам, жонка — санітаркай у мясцовым доме-інтэрнаце для састарэлых.

У ФОНД БУДУЧАГА

ГРОДНА. Асаблівыя матэрыяльныя цяжкасці ў складанай эканамічнай сітуацыі выпалі на долю студэнтаў-інвалідаў, сірот, дзяцей з малазабяспечаных сем'яў.

Падтрымаць іх у перыяд вучобы заклікаем фонд сацыяльнай абароны студэнтаў і маладых спецыялістаў пры Гродзенскім універсітэце. Яго стваральнікі спадзяюцца на прадпрыемствы, кааператывы, арганізацыі і грамадзян, схільных да мецэнацтва і дабрачыннасці. Любыя ахвяраванні і дабрачынныя ўзносы складуць скарбонку сродкаў, на якія зможа разлічваць кожны студэнт або малады спецыяліст, які мае ў гэтым вострую патрэбу.

Нумар рахунку 100700714 у абласным упраўленні Жылсацбанка.

ФІЛЬМ ЗДЫМАЕ «ПРАМЕТЭЙ»

ПРУЖАНЫ. (М. Панасюк). Тут, у вёсцы Гарадзечна, працягваюцца здымкі відэафільма аб аднаўленні Свята-Пакроўскай царквы, пабудаванай у гонар перамогі рускіх салдат у бітве з войскамі Напалеона ў 1812 годзе, а ў шасцідзесятыя гады нашага стагоддзя разбуранай мясцовымі бязбожнікамі.

Фільм здымае творчая відэастудыя «Праметэй», створаная восенню мінулага года пры прафкоме калгаса «Памяць Ільіча» Брэсцкага раёна.

Побач з царквой будзе пабудаваны двухпавярховы асабняк, на першым паверсе якога размесціцца відэасалон. У ім будуць дэманстравацца гэта і іншыя стужкі. Другі паверх зоймуць экспанаты музея, ініцыятарам стварэння якога з'яўляецца намеснік начальніка ўпраўлення народнай адукацыі Брэсцкага аблвыканкома Леанід Несцярчук.

ЧАЛАВЕК І ЯГО СПРАВА

У Дубровенскім раёне ўпершыню прайшоў конкурс «Лепшы настаўнік года». Прадэманстраваць сваё ўменне і педагагічныя навыкі рашылі 385 выкладчыкаў. Пераможцай сярод калег стала Валянціна Мікалаеўна Кундзікава. Чатырнаццаць гадоў выкладае яна французскую мову ў сярэдняй школе № 1 г. Дуброўна, імкнучыся разам з моўнымі навыкамі прывіваць сваім вучням цікавасць да багатай культуры [illegible].

Фота М. ХУТАРЭЦКАГА. (БЕЛТА).

ПРАДПРЫЕМСТВЫ РАСТУЦЬ, ЯК ГРЫБЫ

СМАРГОНЬ. За апошні час тут зарэгістравана 12 малых прадпрыемстваў, мяркуецца стварыць гарадскую асацыяцыю.

Сярод МП звяртаюць на сябе ўвагу такія, як мантажна - наладачнае «Скіп» (па рамонту і абслугоўванню аўтамабіляў) і «Дынамо», што спецыялізуецца на стварэнні і ўкараненні экалагічна чыстых тэхналогій і вытворчасцей [illegible] «Экалагічная рэканструкцыя» (г. Масква). Іх крокі насустрач рынку робіць гандлёва - прамысловая фірма «Мядзведзь» і домабудаўнічы філіял мінскай навукова - вытворчай апаратнай фірмы «Прагрэс». Памяж імі заключаюцца дагаворы.

САСІСКІ ПА ГАЛАНДСКАЙ ТЭХНАЛОГІІ

КРЫЧАЎ. (А. Балдоўскі). Першая партыя сасісак нядаўна была накіравана ў магазіны горада.

Далікатэсную прадукцыю выпусцілі мясакамбінат, які робіць першыя крокі ва ўмовах рынкавых адносін. [illegible] уласнымі сіламі з удзелам наладчыкаў Мінскага спецыялізаванага мантажна - наладачнага ўпраўлення. Новы агрэгат абслугоўваюць усяго два чалавекі, а прадукцыйнасць — 700 кілаграмаў у змену. [illegible] 4 - 5 тон [illegible] сасісак [illegible] 7 рублёў за кілаграм.

ЗНОЎ РЭНАТА ПРЫЕ

ГОМЕЛЬ. Гэта вядомая ў Германіі грамадская дзеячка з «Хрысціянскай службы свету» зноў даставіла ў абласны цэнтр партыю медыкаментаў і лекаў для хворых абласной бальніцы. Разам са сваёй сястрой, дачкой і [illegible] ў Германію.

Выпуск падрыхтавалі І. КАРНЕЙ, А. СЛАНЕЎСКІ, С. СУЛКОЎСКІ, А. КОКТЫШ.
Нашы тэлефоны: 32-44-02, 32-60-13, 32-31-98.

АБ СТАНОВІШЧЫ Ў КРАІНЕ І ШЛЯХАХ ВЫВАДУ ЭКАНОМІКІ З КРЫЗІСУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

карысць галін спажывецкага сектара на аснове скарачэння інвестыцыйных праграм і канверсіі абароннай вытворчасці, забеспячэнню строгага выканання пагаднення па эканамічных пытаннях і харчоваму забеспячэнню, правядзенню антыінфляцыйнай фінансавай палітыкі. Удзельнікі Пленума настойваюць на рашучым узмацненні барацьбы супраць зрошчвання дзяржаўнага і гаспадарчага апарату з «ценявой» эканомікай.

4. Пленум ЦК і ЦКК КПСС выказвае глыбокую трывогу ў сувязі з пагаршэннем сацыяльна-эканамічнага становішча вёскі, нарастаннем цяжкасцей у жыцці сялянства і лічыць, што ў праграме Кабінета міністраў СССР павінны быць вызначаны канкрэтныя меры, матэрыяльныя і фінансавыя рэсурсы для стварэння сапраўднага прыярытэту ў развіцці аграпрамысловага комплексу як адной з галоўных умоў выхаду краіны з крызісу. У гэтых мэтах неабходна неадкладна аднавіць парытэт цэн на сельскагаспадарчую і прамысловую прадукцыю. забяспечыць эквівалентны абмен паміж горадам і вёскай, сканцэнтраваць намаганні на ажыццяўленні мэтавых праграм павелічэння вытворчасці збожжа, мяса, тэхнічнага пераасnaшчэння харчовай і рыбнай прамысловасці. Усямерна зацікавіць селяніна ў нарошчванні вытворчасці прадуктаў харчавання, шырэй прымяняць разнастайныя формы стымулявання сельскагаспадарчых вытворцаў і перш за ўсё сустрэчным продажам тавараў.

Удзельнікі Пленума заклікаюць партыйныя арганізацыі, усіх камуністаў актыўна ўзаемадзейнічаць з Саветамі народных дэпутатаў і выканаўчымі органамі ўлады ў правядзенні зямельнай і ў цэлым аграрнай рэформы, станаўленні многаўкладнай эканомікі, развіцці на гэтай аснове разнастайных форм уласнасці і гаспадарання, у вырашэнні ўсіх пытанняў сацыяльнай перабудовы вёскі. Аказаць эфектыўную дапамогу сельскім працаўнікам у арганізаваным правядзенні пасяўной кампаніі і падрыхтоўцы да ўборкі ўраджаю, не дапускаць спаду вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі.

5. ЦК і ЦКК КПСС падкрэсліваюць, што ў ходзе рэалізацыі антыкрызісных мер недапушчальнае аслабленне ўвагі дзяржавы, працоўных калектываў і грамадскіх арганізацый да развіцця адукацыі, навукі, культуры, аховы здароўя і фізічнай культуры.

Пленум выказваецца за хутчэйшае прыняцце заканадаўчых актаў, якія забяспечваюць абарону і развіццё інтэлектуальнага і культурнага патэнцыялу грамадства ва ўмовах пераходу да рынкавых адносін, стварэнне для гэтага неабходных фінансавых і матэрыяльных прадпасылак.

IV.

1. Аб'яднаны Пленум ЦК і ЦКК КПСС, улічваючы складанасць і вастрыню бягучага моманту, прапануе партыйным камітэтам ажыццявіць канкрэтныя дзеянні па арганізацыйна-палітычнаму забеспячэнню рэалізацыі антыкрызісных мер, вырашэння вузлавых сацыяльна-эканамічных пытанняў. Пры гэтым важна ўзмацніць работу камуністаў ва ўсіх звеннях партыі, у Саветах, працоўных калектывах, у сродках масавай інфармацыі, грамадскіх аб'яднаннях.

2. Пленум лічыць неадкладнай задачай партыі — палітычнымі метадамі рашуча процідзейнічаць спробам антысацыялістычных сіл змяніць грамадскі лад, разбурыць сацыялістычную дзяржаву, ліквідаваць савецкую прадстаўнічую сістэму, знізіць надзейнасць знешняй і ўнутранай бяспекі СССР. Партыйным арганізацыям усямерна падтрымліваць намаганні дзяржаўных органаў па ўмацаванню канстытуцыйнага парадку ў краіне.

3. Пленум даручае членам ЦК і ЦКК КПСС, іншых выбарных партыйных органаў выступіць з растлумачэннямі вынікаў работы Пленума ў партыйных арганізацыях, сродках масавай інфармацыі, сярод працоўных. Асаблівую ўвагу ўдзяліць умацаванню дысцыпліны ў партыйных арганізацыях, аказаць ім дапамогу ў аднаўленні ўплыву на справы і абстаноўку ў працоўных калектывах. Прыняць належныя меры да захавання і ўзнаўлення структурных партыйных звенняў, перш за ўсё ў цэхах і брыгадах.

Сакратарыяту ЦК распрацаваць канцэпцыю сучаснай кадравай палітыкі, разглядаючы яе як важнейшы рычаг ажыццяўлення партыйнага ўплыву ва ўсіх сферах грамадскага жыцця.

Увесці ў практыку рэгулярнае правядзенне нарад сакратароў пярвічных партыйных арганізацый і партыйнага актыву па рэгіёнах і галінах з удзелам членаў цэнтральных органаў КПСС і кампартый саюзных рэспублік для фарміравання ўзгодненай тактыкі дзеянняў у канкрэтнай палітычнай абстаноўцы.

Пленум звяртае ўвагу Палітбюро, Сакратарыята ЦК КПСС на неабходнасць максімальнага ўліку думкі партыйных мас у выпрацоўцы прынцыповых партыйных рашэнняў, якія датычаць розных сфер грамадскага жыцця і самой партыі.

У Дзяржкамцэн СССР і Мінфіне СССР

Абстаноўка вакол рэформы рознічных цэн працягвае заставацца напружанай. Сродкі масавай інфармацыі запоўнены сцвярджэннямі аб рэзкай неадпаведнасці ступені павышэння рознічных цэн размерам кампенсацый і нават аб яўным падмане народа.

У сувязі з гэтым Дзяржкамцэн СССР і Мінфін СССР лічаць неабходным паведаміць наступнае.

Усе разлікі да рэформы рознічных цэн былі выкананы на аснове планавых паказчыкаў на 1990 год. Яны давалі неабходную дэталізацыю структуры таваразвароту ў цэлым па краіне і рэспубліках, уключаючы аб'ёмы вытворчасці, увозу і вывазу тавараў па кожнай тmanaged групе. Гэта дало магчымасць з дастатковай пэўнатой вызначыць агульную суму павышэння рознічных цэн па краіне і кожнай рэспубліцы, а таксама сумы кампенсацыйных выплат.

Агульная сума таваразвароту і платных паслуг у цэнах, устаноўленых у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам і нарматыўнымі актамі па стану на 1 студзеня 1991 г., была вызначана ў размеры 519 млрд. рублёў, што ў разліку на душу насельніцтва склала 149 рублёў у месяц. Пры гэтым пры разліку сумы таваразвароту не ўлічваліся новыя павышаныя розьнічныя цэны, устаноўленыя ў мінулым годзе ў Эстоніі, усякія камерцыйныя і «дагаворныя» цэны па шырокаму кругу тавараў, устаноўленыя рашэннямі мясцовых органаў з прамым парушэннем заканадаўства і перавышэннем сваіх паўнамоцтваў.

Размеры павышэння цэн вызначаліся па кожнай катэгорыі цэн (фіксаваныя, рэгулюемыя, свабодныя), зыходзячы з узгодненых з рэспублікамі гранічных размераў іх павышэння. Па фіксаваных цэнах сума іх павышэння вызначалася прамым падлікам, зыходзячы з прадугледжанага змянення цэн па канкрэтнай наменклатуры тавараў і аб'ёму іх рэалізацыі.

Прыводзім гэты разлік (у млрд. руб.) з расшыфроўкай па важнейшых таварных групах.

	У цэнах		павышэнне цэн	
	старых	новых	сума	прац.
Харчовыя тавары	77,28	199,82	122,54	159
у тым ліку:				
Мяса і мясапрадукты *	24,23	72,70	48,47	200*
Малако і малочныя прадукты, масла	17,2	38,35	21,15	123
Хлеб і хлебапрадукты, уключаючы крупы і макаронныя вырабы	12,5	37,5	25,0	200**
Чай	2,5	5,0	2,5	100
Цукар	6,8	16,0	9,2	135
Соль	0,16	0,54	0,38	240
Яйкі	5,1	10,2	5,1	100
Харчовыя канцэнтраты	0,5	1,5	1,0	200
Рыба і рыбныя тавары (без далікатэсаў)	4,84	11,13	6,29	130
Алей, маргарынавая прадукцыя і маянэз	3,45	6,9	3,45	100
Нехарчовыя тавары	47,8	112,1	64,3	135
З іх:				
Тавары для дзяцей	10,9	32,16	21,86	195
Тытунёвыя вырабы (без імпартных)	5,39	8,14	2,75	50
Бялізна, адзенне, масавыя віды абутку	27,6	64,9	37,3	135
Тавары культурна-бытавога і гаспадарчага прызначэння	3,42	6,01	2,59	75
Мыла туалетнае і гаспадарчае	0,46	0,92	0,46	100
Усяго па фіксаваных цэнах	125,05	311,91	186,86	149

* У тым ліку ялавічына — у 3,65 раза, мяса птушкі — у 1,64 раза.

** У тым ліку жытні хлеб — у 4 разы, батоны з пшанічнай мукі вышэйшага гатунку ў 2,4 раза.

Як вядома, пагадненнем Саюза ССР і рэспублік па рэформе розьнічных цэн і сацыяльнай абароне насельніцтва прадугледжана прымяненне разам з фіксаванымі рэгулюемых і свабодных цэн, канкрэтны ўзровень якіх вызначаецца па ўзгадненню пастаўшчыкоў з гандлюючымі арганізацыямі. Ацэнка сумы змянення гэтых цэн носіць у значнай меры прагнозны характар. Яна рабілася з улікам грашовых даходаў розных катэгорый насельніцтва і нармальнага (а не ажыятажнага) попыту. Па прадукцыі, рэалізуемай па рэгулюемых цэнах, улічваўся таксама ўзровень новых аптовых цэн. У цэлым па таварах, якія будуць рэалізоўвацца па свабодных цэнах, іх рост ацэньваўся 63,4 млрд. рублёў (96 працэнтаў), а па рэгулюемых — 53,3 млрд. рублёў (75 працэнтаў). Адносна меншы рост свабодных рэгулюемых цэн у параўнанні з фіксаванымі звязаны з меншай датацыйнасцю або стратнасцю вытворчасці адпаведных тавараў пры ранейшых дзеючых цэнах.

Указаным пагадненнем не прадугледжвалася павышэнне цэн на гарэлку, бензін, вырабы з сінтэтычных валокнаў, паліва бытавое, медыкаменты, а таксама плодаагародніную прадукцыю і бульбу, на ювелірныя вырабы, далікатэсы, модныя і прэстыжныя тавары, якія з 15 лістапада 1990 г. рэалізуюцца па свабодных цэнах, на друкаваныя выданні і некаторыя іншыя тавары. Агульны аб'ём таваразвароту па гэтых таварах складзе 189,6 млрд. рублёў.

У частцы платных паслуг пагадненнем прадугледжана павышэнне тарыфаў на чыгуначныя перавозкі на 70 працэнтаў, на авіяцыйныя — на 80 працэнтаў, на марскія — на 140 працэнтаў, а таксама на агульнасаюзныя паслугі сувязі — на 20 працэнтаў. Агульная сума павышэння тарыфаў па разліку складае 7,3 млрд. рублёў.

Такім чынам, пры агульным аб'ёме таваразвароту і платных паслуг у размеры 519 млрд. рублёў разліковая сума павышэння цэн і тарыфаў склала 311 млрд. рублёў. Сярэдні размер павелічэння цэн па ўсяму кругу тавараў і паслуг ацэньваецца ў 60 працэнтаў. З улікам змянення падаткаў, якія аўтаматычна павялічваюцца ў сувязі з ростам цэн (падатак з продажаў, падатак на імпарт), агульны аб'ём змянення кошту прадукцыі ў разліку на год складае 327 млрд. рублёў. Улічваючы, што новыя цэны ўведзены з 2 красавіка г. г., а таксама расшырэнне пераліку льгот па падатку з продажаў у адпаведнасці з Указам Прэзідэнта СССР ад 5 красавіка 1991 г. у разліку на 9 месяцаў змяненне кошту тавараў і паслуг вызначаецца ў 240 млрд. рублёў.

На якія ж мэты накіраваны гэтыя сродкі?

У першую чаргу — на ўсе віды грашовай кампенсацыі насельніцтву: працуючым, пенсіянерам, студэнтам і навучэнцам, ваеннаслужачым, сем'ям з дзецьмі. У разліку на 9 месяцаў на гэтыя мэты будзе накіравана 188,3 млрд. рублёў. Прычым гэтыя сумы кампенсацыі вызначаны толькі па гарантаваных мінімальных размерах, устаноўленых Кабінетам міністраў СССР. Рэспублікі і прадпрыемствы могуць павялічваць памеры кампенсацыйных выплат за кошт уласных сродкаў.

Па групах насельніцтва кампенсацыі размяркоўваюцца наступным чынам:

	млрд. руб.
Працуючым у дзяржаўным сектары сферы матэрыяльнай вытворчасці	49,4
Працуючым у невытворчай сферы	35,5
у тым ліку:	
павышэнне ставак і акладаў	10,7
работнікам саўгасаў і калгасаў	12,1
дапамогі сем'ям з дзецьмі	47,6
ваеннаслужачым і ваенным будаўнікам	7,7
навучэнцам і студэнтам непрацуючым	5,7
пенсіянерам	29,2
беспрацоўным	1,1

Акрамя таго, змяненне ўмоў налічэння падаходнага падатку з заработнай платы працуючых прывядзе да зніжэння сумы адлічэння ў бюджэт на 8,5 млрд. рублёў, што з'яўляецца дадатковай кампенсацыяй насельніцтву.

За кошт бюджэту таксама кампенсавана павелічэнне цэн па таварах, спажываемых у бальніцах, дзіцячых дамах, дамах састарэлых і іншых бюджэтных установах на агульную суму 9,8 млрд. рублёў, з іх па прадуктах харчавання, што з'яўляецца прамой кампенсацыяй насельніцтву, — 6,2 млрд. рублёў.

Такім чынам, усяго кампенсавана насельніцтву 203 млрд. рублёў, або 85 працэнтаў ад узроўню змянення розьнічных цэн.

Павышэнне розьнічных цэн запатрабавала таксама павелічэння расходаў на ўтрыманне арміі і праваахоўных органаў у сувязі з павелічэннем вартасных норм расходаў на харчаванне, рэчавае і матэрыяльнае забеспячэнне іх функцыяніравання. На гэтыя мэты накіроўваецца дадаткова 7,4 млрд. рублёў.

Як вядома, цэны на медыкаменты, рэалізуемыя насельніцтву і ўстановам аховы здароўя, не павышаны. У сувязі з гэтым дадатковыя расходы бюджэту, паводле ўдакладненых даных, могуць дасягнуць 16 млрд. рублёў, бо аптовыя цэны на айчынныя лякарствы і кантрактны кошт імпартных лякарстваў перавышаюць розьнічныя цэны.

Трэба таксама мець на ўвазе, што Кабінетам міністраў СССР 6 красавіка бягучага года прынята дадатковае рашэнне аб кампенсацыі павелічэння затрат навучэнцаў і студэнтаў, якія карыстаюцца паслугамі прадпрыемстваў грамадскага харчавання па месцы вучобы. Расходы на рэалізацыю гэтага рашэння складуць у разліку на 9 месяцаў звыш 10 млрд. рублёў.

У выніку агульны размер сродкаў, накіраваных на правядзенне кампенсацыйных мер па сацыяльнай абароне насельніцтва, павышэнне заработнай платы ў невытворчых галінах і падтрымку бюджэтных устаноў і арганізацый, вызначаецца ў 240 млрд. рублёў або практычна адпавядае маштабу змянення цэн.

Прыведзеныя лічбы адлюстроўваюць тыя паказчыкі рэформы розьнічных цэн, якія былі ўзгоднены ўрадамі СССР і рэспублік, прадстаўляліся на разгляд Вярхоўным Саветам і паслужылі асновай для прыняцця рашэння аб правядзенні рэформы.

Цяпер фактычнае становішча адрозніваецца ад разліковых паказчыкаў. У асобных рэспубліках цэны на некаторыя тавары ўстаноўлены з перавышэннем узгодненых гранічных узроўняў, тады, як у рэспубліках Сярэдняй Азіі захаваны цэны на хлеб і ў меншай ступені павышаны цэны на шэраг іншых тавараў. Рост свабодных цэн на такія тавары, як мэбля, кандытарскія вырабы, аказаўся большым, чым было прадугледжана ў разліках. Таксама ў значна большых размерах узраслі тарыфы на прыгарадныя чыгуначныя перавозкі, зацвярджаемыя МШЗ па ўзгадненню з мясцовымі Саветамі народных дэпутатаў.

Вельмі істотныя карэктывы ў маштабы павышэння цэн унеслі мясцовыя органы, павысіўшы з 2 красавіка тарыфы на гарадскі пасажырскі транспарт, бытавыя і некаторыя камунальныя паслугі і шэраг іншых паслуг і тавараў, што не было прадугледжана пагадненнем. Паводле папярэдніх ацэнак, гэта павялічыла агульны ўзровень цэн прыкладна на 30 млрд. рублёў. Трэба адзначыць выбарчы характар гэтага павышэння, якое зрабіла ўплыў на даходы пераважна насельніцтва буйных прамысловых цэнтраў. Гэтыя пытанні знаходзяцца ў кампетэнцыі мясцовых органаў, аднак, прымяркоўваючы сваё рашэнне да агульнай рэформы цэн, яны павінны былі паклапаціцца аб кампенсацыі насельніцтву дадатковых затрат.

У адпаведнасці з сумеснай заявай Прэзідэнта СССР і кіраўнікоў саюзных рэспублік аб неадкладных мерах па стабілізацыі абстаноўкі ў краіне і пераадоленню крызісу Дзяржкамцэн СССР і Мінфін СССР сумесна з урадамі рэспублік у бліжэйшы час удакладняць і прааналізуюць рэальную сітуацыю з цэнамі, асабліва рэгулюемымі і свабоднымі, а таксама транспартнымі тарыфамі і падрыхтуюць прапановы па пытаннях, якія выклікаюць найбольшую сацыяльную напружанасць.

Рэспубліка пераводзіць дух: забастовачная хваля, відаць, пайшла на спад. Па часе гэта супала з публікацыяй у газетах заявы, падпісанай Прэзідэнтам краіны М. С. Гарбачовым і кіраўнікамі дзевяці саюзных рэспублік. Але ці ёсць тут прамая сувязь? Здавалася б, павінна быць, бо намечаныя ў дакуменце меры накіраваны і на рэалізацыю эканамічных патрабаванняў забастоўшчыкаў. Дзіўна, аднак, што людзі, якія засталіся на сталічнай плошчы Леніна, нават не абмяркоўваюць заяву. А як расцэньваюць яе заканадаўцы?

Пракаменціраваць дакумент карэспандэнт БЕЛТА папрасіў старшыню Камісіі Вярхоўнага Савета БССР па эканамічнай рэформе, дасягненню эканамічнай самастойнасці і суверэнітэту Леаніда Козіка.

Ап'яненне ад свабоды

— Мы ведалі, што гэта сустрэча адбудзецца, і чакалі ад яе многага, спадзеючыся, што яна зніме напружанасць у рэспубліцы. Але ствараецца ўражанне, што большасць людзей проста не звярнулі ўвагі на дакумент. Магчыма, дае аб сабе знаць свайго роду алергія, якая выпрацавалася ў народзе на розныя рашэнні, праграмы, заявы, якіх у нас прымалася мноства. Але расчараваны і я.

У дакуменце надта многа дэкларацый. Як зразумець, напрыклад, што «ўдзельнікі сустрэчы выказаліся за ўвядзенне асобага рэжыму работы ў базавых галінах прамысловасці...»? Кожнаму ясна, што галіны, ад якіх залежыць нармальнае жыццё людзей, павінны працаваць стабільна. Тут патрэбен не чарговы «пратакол аб намерах», а рашэнні прамога дзеяння. Прынялі і з гэтай мінуты пачалі выконваць. Хіба аўтарытэту асоб, якія падпісалі заяву, для гэтага недастаткова? Мала таго — патрэбен і механізм рэалізацыі рашэнняў. Яго таксама няма. Баюся, што на яго выпрацоўку пойдзе столькі часу, што ён ужо і не спатрэбіцца.

Я не гавару аб тым, каб каля заводскіх прахадных паставіць вартавых. Механізмы могуць быць самыя розныя, але перш за ўсё эканамічныя.

Што датычыць сітуацыі ў рэспубліцы, то ніжэйшай фазы крызісу мы яшчэ не прайшлі. Таму лічу, што Прэзідыум Вярхоўнага Савета абавязаны ўзяць на сябе адказнасць за тое, што адбываецца, і, не выходзячы за рамкі закона, некаторыя кіраўніцкія і распарадчыя функцыі. Калі чакаць пачатку сесіі, то негатыўныя працэсы будуць выспяваць і далей. І тады, баюся, 21 мая рабочыя паўтораць свае патрабаванні, толькі больш жорстка.

Але трэба пацікавіцца і думкай выбаршчыкаў. Адна справа — атмасфера мітынгу і іншая — спакойны аналіз. Па заказу нашай камісіі ў рэспубліцы праводзіцца сацыялагічнае апытанне. Яго мэта — высветліць адносіны грамадзян да апошніх падзей, да сацыяльна-палітычнай абстаноўкі ў Беларусі, да яе Вярхоўнага Савета і ўрада. Спадзяёмся атрымаць дастаткова аб'ектыўныя даныя.

Ясна, зрэшты, што частка народа не давярае вярхоўнай уладзе. Але ж наш Прэзідыум і не мае цяпер, як і расійскі, уладных паўнамоцтваў, якія дазвалялі б яму аператыўна прымаць надзвычайныя меры.

Выбаршчыкі і дэпутаты ўсё часцей гавораць: Беларусі патрэбен прэзідэнт. Будзе прэзідэнт — будзе і парадак. Не думаю. Таму што не бачу яркай асобы лідэра не па пасадзе, які акумуліраваў бы сілы парламента. Праўда, я не магу і згадзіцца з адмоўнай ацэнкай работы апошняга. Ці ведаў народ яшчэ год назад, чым займаецца Вярхоўны Савет рэспублікі? Іншая справа, што ён сапраўды нічым не займаўся: з'язджаліся дэпутаты, аднадушна галасавалі... А цяпер заканадаўчы працэс бачыць уся рэспубліка, людзі ведаюць прозвішчы дэпутатаў — ёсць каго крытыкаваць. Гледзячы на экран і бачачы, як народныя выбраннікі сварацца «з-за коскі», выбаршчыкі прыходзяць да вываду, што рабіць палітыку можа кожны. Яны і робяць яе, выходзячы на плошчу. Або — не выходзячы з кабінетаў. Дырэктары заводаў падпісваюць тэлеграмы: патрабуем склікання нечарговай сесіі! А якое, уласна, права яны маюць на такі ультыматум?

Ці то гэта палітыка, ці то ап'яненне ад свабоды... Зразумець людзей можна. У нас было вельмі мала часу, а так хацелася хутчэй «рэалізаваць» дэмакратыю. Цяпер жа трэба клапаціцца аб тым, каб папярэдзіць развал улады. Якая дзяржава без яе абыходзіцца?

(БЕЛТА).

Паэтычныя сустрэчы

Іван КАРЭНДА

АПОШНІ БОЙ

Дзеду Івану, салдату Вялікай Айчыннай, які загінуў у красавіку 1945 года ва Усходняй Прусіі

Перад боем снедалі нашы
Красавіцкім пагодным ранкам.
Дзед сядзеў, зачарпнуўшы кашы,
На таполі ўгледзеў буслянку.

«Эх, зірнуць бы на Вальку-дзяўчушку,
Ў лазні вымыцца з новым венікам,
Па чарзе на каленях пагушкаць
І Валодзьку, і Мішку,
І Аленку, і Жэніка...»

Марыў выйсці на поле з плугам
(Да вайны быў руплівым аратым),
І касу рыхтаваць да лугу,
Да парадку давесці хату...

Грымнуў бой нечакана для нашых
Красавіцкім пагодным ранкам.
Не даеў дзед салдацкай кашы
І не бачыў разбітай буслянкі.

І не бачыў ён Вальку-дзяўчушку,
Не папарыўся з новым венікам,
На каленях сваіх не пагушкаў
Ні Валодзьку, ні Мішку,
Ні Аленку, ні Жэніка.

І не змог выйсці ў поле аратым,
Новы зруб да парадку давесці.
... І аралі, і жалі, і хату
Да парадку даводзілі дзеці.

ВЫТОКІ

Родны край, прыехаў зноў я
Прывітаць твой светлы дзень.
Тут жыцця майго вытокі — высноўе,
Скрыжаванне ўсіх надзей.

Дыхаў тут тваім паветрам,
Рваў на полі васількі
І навыперадкі з ветрам
Бегаў босы да ракі.

Тут юнацтва росным раннем
У пракосы палягло.
З ім і першае каханне
Адцвіло і адышло.

Колькі восеняў і вёснаў
Прамінула з той пары,
А прыеду — шматгалоссем
Адгукаюцца ў бары.

Тчэ ўспаміны летні вечар,
Водар траў духмяных п'ю,
І салоўка — лепшы фельчар —
Лечыць тут душу маю.

Школьных вёснаў адгалоскі,
Як бальзам жывой вады.
...Ад'язджаю з роднай вёскі,
Каб прыехаць зноў сюды.

ВЯСНА

Белы кіпень чаромхі
Разлівае вясна,
Людзям водар чароўны
Шчодра дорыць яна.

У блакіце высокім
Над люстэркам ракі
Выпраменьваюць сонца
І пяюць жаўрукі.

Сэрца стукае гулка,
Быццам рвецца з грудзей,
Колькі фарбаў і гукаў —
Столькі светлых надзей.

Я ж спалохаць баюся
Прыгажуню-вясну...
Разам з сонцам прачнуся
І да зор не засну.

ЭПІТАФІЯ

Загінуў на чужой зямлі.
За што ішоў на смерць —
не ведаў.
О, колькіх мы не збераглі
Ад куль афганскіх
маджахедаў.

Народны каляндар

Май

1. Дзень называецца ў народзе «ПРАПАЛАВЕННЕ» ці «Перапалаўная серада» і дзеліць напалам перыяд паміж Вялікаднем і Сёмухай (Тройца). Ад гэтага дня дазваляецца купацца ажно да Іллі (2 жніўня). Каб цыбуля была не вельмі горкай, яе рэкамендуецца садзіць на Прапалавенне.

6. ГЕОРГІЙ (Юр'я, Юрай, Ягор'я). Менавіта з Юр'я, як лічылася амаль паўсюдна, пачынала кукаваць зязюля. У гэты дзень сяляне выходзілі з песнямі і ахвярнымі стравамі аглядаць свае зарунелыя палеткі. («Калі прыйдзе Юры, не ўгледзіш у жыце куры»). Першы выпас скаціны.

8. МАРК, СІЛЬВЕСТР. Чакалі, што на Марка прыляцяць пеўчыя птушкі.

13. МІКІТА, ІГНАТ, ДАНАТ, ВАСІЛЬ, МАКСІМ, ЯКУБ. Народная прыкмета — набліжэнне цяпла: «На Якуба грэе люба».

16. Сёлета на гэты дзень прыпадае царкоўнае свята УЗНЯСЕННЕ (па-народнаму — Ушэсце). Святкуецца заўсёды на шостым тыдні пасля Вялікадня, у чацвер.

22. МІКОЛА-ВЕСНАВЫ (ці летні). Мікола «пагоду становіць» — таму зваўся яшчэ «цёплым». Самы, бадай, шануемы святы-цудатворца, абразы якога віселі амаль у кожнай хаце. Веснавы Мікола лічыўся святам конюхаў.

24. Па дні КІРЫЛЫ І МЯФОДА меркавалі пра ўсё наступнае лета: калі ён мокры — лета мокрае, сухі — усё лета сухое.

25. У суботу напярэдадні СЁМУХІ адзначаецца чарговы памінальны дзень — летнія (траецкія, сёмушкіныя, стаўроўскія) Дзяды, асабліва пашыраныя ў паўночнай і ўсходняй частцы Беларусі.

26. СЁМУХА (Тройца) — нядзеля, якой завяршаецца сёмы тыдзень пасля Вялікадня. Сярод каталіцкага насельніцтва часта называлася «Зялёныя сяткі» ці «Зелянец». Знаменавала развітанне з вясною: «На Зелянец вясны канец».

31. ХВЯДОТ, ПЁТР, ДЗЯНІС, АНДРЭЙ, ПАВЕЛ, ХРЫСЦІНА, а таксама — Сем дзеў.

ЛЯЧЫЦЬ, ЯК ЛЕЧЫЦЬ ПРЫРОДА

Ваша здароўе

ГАМЕАПАТЫЯ... Што стаіць за гэтым таямнічым словам! Многім яно нічога не гаворыць. А між тым ім абазначаецца вельмі перспектыўны ў медыцыне напрамак. Нядаўна ў Беларусі створана гамеапатычная асацыяцыя. Яе старшыня—кандыдат медыцынскіх навук Ларыса Глазкова. Яна ж абрана віцэ-прэзідэнтам Савецкай гамеапатычнай лігі.

— Аб першым пытанні, Ларыса Паўлаўна, Вы, відаць, здагадваецеся: што ж гэта такое — гамеапатыя?

— Сапраўды, наш метад лячэння многім, на жаль, невядомы. І справа тут не ў метадзе, а ў каманднa-адміністрацыйнай сістэме, якая за людзей вырашала, што ім больш карысна і патрэбна. У той час як у ЗША дзейнічае гамеапатычны інстытут, выдаюцца 3 спецыяльныя часопісы, у Мексіцы працуюць 3 тысячы, а ў Францыі 6 тысяч урачоў-гамеапатаў, у індыйскіх інстытутах адкрыты 122 гамеапатычныя факультэты,—у Савецкім Саюзе гамеапатыя аддадзена на водкуп энтузіястам, і толькі апошнія гады адчуваецца хоць нейкая дапамога ёй з боку дзяржавы.

Дык што ж такое гамеапатыя? Яна як метад лячэння была прапанавана 200 гадоў назад нямецкім вучоным-медыкам Самюэлем Ганеманам. У адной са сваіх прац ён напісаў, што хваробы найбольш хутка, бяспечна і паспяхова вылечваюцца тымі лякарствамі, якія могуць выклікаць у здаровым арганізме падобную хваробу. «Падобнае лечыцца падобным»—гэта першы прынцып гамеапатыі. Другі—лячэнне малымі дозамі. Заканамернасць тут парадаксальная—чым меншая доза дзеючага рэчыва, тым большы эфект ад лячэння. Здараецца, дастаткова некалькіх малекул лякарства, каб дабіцца станоўчага выніку. А трэці прынцып — вывучэнне дзеяння лякарстваў на здаровых людзях. Той жа Ганеман разам са сваімі вучнямі на сабе «апрабіравалі» дзеянне 62 лекавых сродкаў. Гэты, трэці прынцып, самы магутны аргумент у спрэчцы з тымі, хто адносіцца да гамеапатыі з недаверам. Бо пагадзіцеся: адна справа даследаваць дзеянне лекаў на мышах і зусім іншая — на сабе, калі ты, як спецыяліст, да найдрабнейшых нюансаў адчуваеш уздзеянне на твой арганізм таго ці іншага прэпарата.

— Калі ў пачатку нашай размовы я папрасіў дазволу папрысутнічаць на прыёме хоць аднаго пацыента, каб мець уяўленне, як лечаць гамеапаты, Вы мне адмовілі. Прызнацца, гэта мяне здзівіла: я не раз прысутнічаў у кабінеце ўрача ў час прыёму. А Вы, відаць, не хочаце выдаваць свае сакрэты?

— Справа зусім у іншым. Адно і тое ж захворванне пазнаму пераносіцца рознымі хворымі, выклікаючы масу індывідуальных сімптомаў. Гамеапат павінен улічваць рэакцыю чалавека на фактары знешняга асяроддзя, ён мусіць высветліць такія сімптомы, як наяўнасць ці адсутнасць болю, слабасці, раздражняльнасці, плаксівасці, адмоўныя эмоцыі. Ва ўсім гэтым для ўрача пачынаюць раскрывацца індывідуальнасць хворага, яго канстытуцыйны тып, тэмперамент і інш. Адзін хворы не пераносіць спякоты, другі — холаду. Нават прыём ежы можа выклікаць паляпшэнне ці пагаршэнне стану. Так што, самі разумееце, усе гэтыя і многія іншыя падрабязнасці можна высветліць толькі калі гутарыш з чалавекам даверліва, сам-насам. Часта бывае неабходна тактоўна, незаўважна даведацца пра такія нюансы здароўя, самаадчування хворага, якім ён не надае ўвагі або ў якіх сам сабе баіцца прызнацца. Толькі дзякуючы менавіта такому падыходу дасягаецца мэта гамеапатыі—лячэнне не хваробы, а чалавека.

— Шчыра кажучы, я заўсёды думаў, што да гэтай мэты імкнуцца ўсе ўрачы...

— Сапраўды, гэта так. Але гамеапаты дасягаюць гэтага іменна ў сілу асаблівасцей самога метаду. Без такога, я сказала б, усеабдымнага падыходу да чалавека, яго арганізма не было б гамеапатыі.

— Для мяне гамеапатыя заўсёды асацыіравалася з лячэннем травамі. Я маю рацыю?

— Не, і гэта не толькі ваша памылка. У гамеапатычных лякарствах доля расліннага паходжання—да 60 працэнтаў. Каля 20 працэнтаў складаюць мінеральныя элементы (практычна ўся табліца Мендзялеева). А 10 працэнтаў — гэта прэпараты жывёльнага паходжання: пчаліны і змяіны яды ў мікрадозах, амбра кашалота, марская зорка, каралы.

— Калі мы ўжо гаворым пра гамеапатыю як нетрадыцыйны метад лячэння, то заканамернае такое пытанне: як яна суадносіцца з іншымі нетрадыцыйнымі метадамі, так папулярнымі зараз?

— Адкажу пытаннем на пытанне: ці варта называць нетрадыцыйнымі метады, якія маюць глыбокія традыцыі—гістарычныя, нацыянальныя, культурныя, калі хочаце? Гамеапатыя цудоўна спалучаецца з іглярэфлексатэрапіяй, мануальнай тэрапіяй, масажам і іншымі відамі, якія грунтуюцца на глыбокім веданні чалавечай прыроды, арганізма чалавека. У сферы выкарыстання настояў траў гамеапатыя мяжуе з фітатэрапіяй. Але мае перавагу перад ёю за кошт дакладнай дазіроўкі, зручных у прымяненні гатовых лекавых форм—гранул, мазей, вялікіх магчымасцей вар'іравання доз—ад дзесяцічных да тысячных развядзенняў.

— Ці можна назваць хваробы, якія найлепш паддаюцца лячэнню метадам гамеапатыі?

— Ведаеце, іх так многа, што адзін пералік заняў бы ўсю плошчу, адведзеную пад гэта інтэрв'ю. Назаву толькі малую частку—катаракта, адэноіды, экзема, энурэз, бранхіяльная астма, гіпертанія і ішэмічная хвароба сэрца, атэрасклероз сасудаў мозгу, захворванні страўніка, печані, нырак, гемарой і многія іншыя.

— Гэтыя ж захворванні лечацца і традыцыйнымі метадамі. А ці ёсць выпадкі, калі чалавеку, акрамя як на гамеапатаў, няма на каго спадзявацца?

— На жаль, так. Я кажу «на жаль», бо такіх захворванняў шмат, а гамеапатаў у рэспубліцы зусім мала. Вось хоць бы такі прыклад—кілоідны рубец, г. зн. лішняе разрастанне рубцовых тканак пасля траўм або хірургічнага ўмяшання. Перад Вялікаднем у мяне была пацыентка, якая жыве ў Празе. Паколькі ў Чэха-Славакіі гамеапатыі няма, то яна, калі прыязджае ў Саюз, імкнецца трапіць да мяне. У яе на шыі пасля аперацыі папярочны кілоідны рубец. Жанчына з-за яго шмат пакутавала—цяжка рухаць шыяй, рубец выклікае страшны сверб, болі. Нягледзячы на трохразовае хірургічнае высячэнне, шматразовае лазернае ўздзеянне, рубец не змяншаўся. Але пасля першага ж курсу гамеапатычнага лячэння рубец істотна зменшыўся, палепшылася агульнае самаадчуванне жанчыны. Зараз яна працягвае прымаць гамеапатычныя прэпараты, і эфект ад іх усё больш і больш відавочны.

Гэта добры прыклад таго, як пад рэгулюючым уздзеяннем мікрадоз гамеапатычнага сродку арганізм перабудаваўся на знішчэнне лішняй тканкі.

— У апошні час ледзь не на кожным кроку можна набыць самыя розныя «лячэбнікі», многія з якіх прэтэндуюць на аказанне гамеапатычнай дапамогі любому жадаючаму. Як Вы ставіцеся да такой літаратуры?

— Лічу сваім абавязкам папярэдзіць тых, хто захоча займацца самалячэннем гамеапатычнымі сродкамі. Справа гэта для неспецыяліста небяспечная. Самастойнае прыгатаванне настоек, эсенцый і г. д., іх дылетанцкае прымяненне без ведання доз, развядзенняў, індывідуальнага падыходу нічога, апрача шкоды, не дае. Можна прымаць толькі гамеапатычныя лякарствы, вырабленыя ў спецыялізаваных аптэках, пасля кансультацыі ўрачоў-гамеапатаў. Гамеапатыя і самалячэнне несумяшчальныя, бо гамеапатыя—справа тонкая, складаная і патрабуе глыбокага ведання не толькі лекавых патагенезаў, але і патафізіялогіі як асновы медыцыны ў цэлым.

— У сакавіку на сваім першым з'ездзе была ўтворана Беларуская гамеапатычная асацыяцыя. Якія мэты яна ставіць?

— Асацыяцыяй распрацавана праграма сумеснай работы ўрачоў, гамеапатаў, правізараў і фармацэўтаў спецыялізаваных аптэк па забеспячэнню насельніцтва рэспублікі гамеапатычнай дапамогай, спецыяльнымі сродкамі лячэння, прафесіянальнага ўдасканалення ўрачоў гамеапатаў. Пакуль гамеапаты працуюць толькі ў некаторых гарадах рэспублікі—Лідзе, Магілёве, Бабруйску, Гомелі, Ляхавічах. Асабліва моцнае крыло асацыяцыі дзейнічае ў Віцебскай вобласці і самім Віцебску, дзе эфектыўна працуе шматпрофільная гамеапатычная амбулаторыя. Першарадная задача нашай асацыяцыі—садзейнічаць пашырэнню гамеапатычнага метаду на іншыя рэгіёны Беларусі. Спадзяёмся, што ўжо не прыйдзецца дзякуючы падтрымцы Міністэрства аховы здароўя БССР і яго апошняму загаду «Аб удасканаленні гамеапатычнай дапамогі насельніцтву рэспублікі», пераадольваць мноства штучных бар'ераў.

— «Аб удасканаленні...» Значыць, яшчэ да гэтага загаду гамеапатыяй у рэспубліцы пройдзены пэўны шлях?

— Так. Беларускія спецыялісты праходзілі падрыхтоўку ў гамеапатычных цэнтрах краіны. Вялікая заслуга ў развіцці гэтага метаду ў Беларусі яго падзвіжніц І. Аляксеевай з першай паліклінікі Мінска і М. Хромавай, загадчыцы гамеапатычнага аддзела мінскай аптэкі № 104.

Вельмі перспектыўнай уяўляецца дзейнасць «Волата»—інавацыйнага медыцынскага цэнтра, які фінансуе перспектыўныя напрамкі ў галіне медыцыны, у тым ліку і гамеапатыі. Ужо набыты ўнікальныя сучасныя прыборы для гамеапатычнай дыягностыкі і індывідуальнага падбору прэпаратаў, выдзяляліся сродкі на падрыхтоўку спецыялістаў, правядзенне семінараў, выязных цыклаў вядучых спецыялістаў, набыццё медыцынскага абсталявання, інвентару і г. д.

Заснавальнікамі і спонсарамі «Волата» выступілі завод «Электроніка», НВА «Інтэграл», Мінскі дыягнастычны цэнтр, аб'яднанне «Медтэхніка», інавацыйны медыцынскі цэнтр «Акбулак» Міністэрства аховы здароўя Казахстана. Іх дзейсная дапамога «Волату» і асацыяцыі ўсяляе ўпэўненасць у развіцці гамеапатыі не толькі ў Мінску, але і па ўсёй Беларусі.

Зараз у Мінскім дыягнастычным цэнтры па вуліцы Сямашкі, 10 адкрыты гамеапатычны прыём. Яго вядуць высокакваліфікаваныя спецыялісты, кандыдаты медыцынскіх навук. Запіс на кансультацыю вядзецца праз рэгістратуру—пры асабістым наведванні, па тэлефонах 72-69-09, 72-54-93, а для іншагародніх—72-72-90, а таксама пасля пісьмовага звароту. Спецыялісты «Волата» гатовы супрацоўнічаць з арганізацыямі і прыватнымі асобамі ў галіне выкарыстання прыродных лекавых сродкаў.

— У чым важнасць стварэння гамеапатычнай асацыяцыі для жыхароў Беларусі?

— Насельніцтва рэспублікі так ці інакш зведвае ўздзеянне вынікаў чарнобыльскай катастрофы. Таму выкарыстанне экалагічна чыстых лекавых сродкаў для ўсіх нас вельмі важнае.

Дзякуючы таму, што ў Беларусі дзейнічае асацыяцыя, а не гамеапаты-адзіночкі, мы маем вагу як у Саюзе, так і ў свеце. Нядаўна прэзідэнт Савецкай гамеапатычнай лігі прафесар У. Глаз перадаў нам частку замежнай гуманітарнай дапамогі. Ліга дапамагае лекавымі сродкамі, у стажыроўцы беларускіх гамеапатаў у спецыялізаваных цэнтрах у краіне і за мяжой. Мацуюцца сувязі нашай асацыяцыі з аналагічнымі замежнымі аб'яднаннямі гамеапатаў.

Але галоўнае, што гамеапатыя рэспублікі ў стане аказаць станоўчы ўплыў на зніжэнне захворванняў.

Інтэрв'ю ўзяў Я. ЧАПЛЯ.

Служба дні і ночы

Фальшывыя долары

Таго доўга ўгаворваць не прыйшлося. Папрасіўшы для ўзору сапраўдную 20-доларавую купюру, ён ахвотна ўзяў і каля дзесятка ксеракопій. А неўзабаве Уладзімір Лазар вярнуў яму «заказ», атрымаўшы адпаведнае ўзнагароджанне.

Невядома, як доўга працягвалася б гэта сумеснае «прадпрыемства» і, наогул, ці атрымала б яно такое развіццё, каб у чэрвені 1988 года з месц не такіх аддаленых не вярнуўся Вячаслаў Салаўёў. Пасяліўся ў маці ў пасёлку пад Мінскам. За свае 48 гадоў Вячаслаў меў тры тэрміны, прычым апошні раз быў асуджаны на 10 гадоў менавіта за валютныя аперацыі.

У Мінску Салаўёў выпадкова сустрэў Лістапада, якога ведаў яшчэ з 1976 года, калі Міша працаваў барменам. Рыбак рыбака... Словам, тут абышлося без лішніх размоў. Калі Міхаіл паказаў Салаўёву ўжо расфарбаваныя ксеракопіі, той адразу ацаніў магчымасць разбагацець.

У лістападзе таго ж 1988 года Салаўёў набыў у Лістапада прыкладна паўтара дзесятка чорна-белых ксеракопій з 20-доларавай купюры. Затым перадаў іх Лазару для канчатковай апрацоўкі.

«Прадпрыемства» па вырабу фальшывых долараў набывала ўсё большы размах. Лазар ужо не ў стане быў адзін справіцца з заказамі, а таму вясной 1989 года прыцягнуў для вырабу фальшывак свайго знаёмага Ігара Федарэнчыка. Толькі ў сакавіку—жніўні Салаўёў набыў у Лістапада каля ста ксеракопій з 20, 50 і 100-доларавых купюр. Уся гэта «прадукцыя» затым прайшла праз рукі Лазара і Федарэнчыка. Арганізацыя збыту фальшывай валюты — справа рызыкоўная. Гэта добра ведалі ўдзельнікі падпольнай групы. Патрэбны былі надзейныя памочнікі для стварэння свайго роду антуражу: хтосьці павінен быў падбіраць кліентуру, хтосьці непасрэдна займацца абменам. Акрамя таго, трэба было мець і пэўнае прыкрыццё ў выпадку непажаданага развіцця падзей. Так у поле зроку фальшывавалютчыкаў трапілі Алег Цыбульскі, Юрый Яршоў і Юрый Сташкевіч.

На гэты раз вырашылі паспрабаваць шчасця ў Вільнюсе.

І вось 24 жніўня 1989 года яны адправіліся ў сталіцу Літвы. За рулём, як заўсёды, Уладзімір Лазар. На гэты раз у салоне яго «Жыгулёў» было цесна: разам з Вячаславам Салаўёвым там былі Алег Цыбульскі і абодва Юрыі — Яршоў і Сташкевіч.

Першым у разведку накіраваўся Алег Цыбульскі. Хутка знайшоў трох палякаў, якіх якраз цікавіў той тавар, што мог прапанаваць Цыбульскі. Праўда, ён сказаў, што валюта ў сябра, але калі яны гатовы заплаціць 1.200 рублёў за 100-доларавую купюру, то ўвечары могуць заключыць здзелку.

Прыкладна каля дзевятнаццаці вечара адбылася сустрэча каля тэатра оперы і балета. Пачаўся «спектакль», сцэнарыстам і рэжысёрам якога быў Вячаслаў Салаўёў. Атрымаўшы ад яго сапраўдныя стодоларавую і аднадоларавую банкноты, Алег Цыбульскі накіраваўся да сваіх рыначных знаёмых, што з нецярпеннем чакалі яго. Тыя пакруцілі ў руках «зялёненькую», вярнулі яе ўладальніку і пачалі адлічваць «драўляныя». І пасля таго як 1.200 рублёў перакачавалі ў кішэнь Цыбульскага, ён працягнуў паляку аднадоларавую паперку. Калі паляк убачыў падман і паспрабаваў вярнуць свае грошы, падышлі Сташкевіч і Яршоў, адрэкамендаваўшыся супрацоўнікамі міліцыі. Але, відаць, палякі адразу здагадаліся, што гэта за «міліцыянеры». Паспрабавалі затрымаць гэтых «ахоўнікаў парадку». Пад'ехалі «Жыгулі», у якія «міліцыянеры» паспрабавалі сесці, але палякі моцна ўчапіліся ў іх. Машына паехала, а ўдзельнікам аперацыі прыйшлося тэрмінова ўцякаць.

Праз тыдзень, 30 жніўня,—новы ваяж. Цяпер сябры ўзялі курс на Баранавічы. Як і раней, за рулём Уладзімір Лазар, а вось у салоне «Жыгулёў» на гэты раз толькі двое — Вячаслаў Салаўёў і Алег Цыбульскі.

Сцэнарый той жа. Прыкладна каля 12 гадзін дня ў гасцініцы «Гарызонт» Цыбульскі дамовіўся з трыма палякамі аб продажы пяцідзесяцідоларавай купюры. Цана—600 рублёў. Пакуль тыя пералічвалі грошы, Алег спрытна замяніў сапраўдную «зялёненькую» на фальшыўку. Сваю «ролю» выканаў і Салаўёў: у самы адказны момант ён завёў размову аб продажы залатых вырабаў. Госці і вушы развесілі. А калі здагадаліся, што іх падманулі, махляры ехалі ўжо ў бок Мінска...

—УСЁ, МІХАІЛ ЮР'ЕВІЧ, здаецца, нашы кліенты гатовы, — звярнуўся да Сазонава маёр Жалнерчык.— Час браць, пакуль не нарабілі бяды. Ці таго горш — могуць і зацiхнуць. Потым цяжка будзе вывесці на чыстую ваду гэтых «мастакоў».

— Я і сам пра гэта думаў,— пагадзіўся Сазонаў. — А як начальства паглядзіць? Ім, бачыце, адным махам усё падавай.

Увесь апошні месяц яны сядзелі на хвасце ў злачыннай групы. Яшчэ задоўга да таго, як тых запрыкмецілі, вылічылі завадатая. Ім, безумоўна, быў Вячаслаў Салаўёў — кемлівы, рашучы. Не раз прыходзілася назіраць, як Лазар вазіў яго па гораду. Вячаслаў чамусьці захапляўся ігральнымі аўтаматамі, гадзінамі мог праседжваць каля іх. І ўвесь гэты час Уладзімір Лазар, як і належыць сапраўднаму рамізніку, цярпліва чакаў яго ў сваіх «Жыгулях». Здаралася, заходзілі і ў «кабак», але вельмі рэдка. Салаўёў не быў вялікім прыхільнікам Бахуса.

Паступіў сігнал, што 31 жніўня Вячаслаў Салаўёў разам з Алегам Цыбульскім зноў накіроўваюцца ў Вільнюс. Самы зручны момант, каб узяць на месцы злачынства. І тут нечакана пачаў качаць правы адзін з намеснікаў начальніка ўпраўлення: маўляў, рана яшчэ браць, патрэбна больш доказаў, неабходна высветліць усе сувязі.

Прыйшлося дакладваць па інстанцыях. Нарэшце, высокае начальства згадзілася на правядзенне аперацыі. У Вільнюс паехалі двое — Іван Жалнерчык і Віктар Хоміч. Паскупілася начальства, магло, дакладней, абавязана было паслаць больш людзей. Па наяўных звестках у гэтых гастралёраў магла быць зброя. Стала вядома, што адзін з членаў шайкі неяк у добрым падпітку выклаў прама на стол бармена дзве гранаты. Умяшаліся цыганы, забралі тыя «цацкі», ды яшчэ надавалі па шыі.

Вось і гасцініца, дзе размясціліся злачынцы. Салаўёў заставаўся ў нумары, а Цыбульскі пайшоў у горад.

Чыгуначныя вакзалы — не самае зручнае месца для затрымання. Як і ўсе вакзалы, тутэйшы нагадвае растрывожаны мурашнік. Пры жаданні тут лёгка можна «растварыцца». Таму дзейнічаць трэба асабліва асцярожна.

Па перону не спяшаючыся ідзе стройны малады чалавек. У крутым развароце плячэй адчуваецца сіла. Ды і трымаецца ўпэўнена, хоць іншы раз кідае па баках насцярожаныя позіркі. Здаецца, усё спакойна: дзелавіта снуюць пасажыры, гучны голас дзяжурнай па радыё аб'яўляе аб прыбыцці чарговага поезда.

Каля латка з марожаным—доўгая чарга. Праўда, крыху далей стаяць два міліцыянеры. Але яны, відаць, тут на дзяжурстве, ва ўсякім разе для яго небяспекі пакуль што не ўяўляюць.

Іван Міхайлавіч Жалнерчык уважліва назірае за кожным рухам маладога чалавека. А той зусім спакойна падыходзіць да аўтаматычных камер захоўвання, дастае манету, апускае яе ў адтуліну аўтамата, затым спрытна набірае патрэбны код. Ён нават не азіраецца, дзейнічае ўпэўнена, не спяшаючыся. Вось у яго руках звычайны чорны дыпламат.

У тое ж імгненне побач з ім апынуўся Жалнерчык. Моцны ад прыроды, спартсмен, смелы і энергічны, ён правёў аперацыю бліскуча. Цыбульскі нават не заўважыў, як запясце яго абхапілі пальцы чужой рукі.

Падышоў капітан міліцыі Хоміч. Адзін бранзалет шчоўкнуў на руках у Алега Цыбульскага, другі — на левай руцэ ў Хоміча.

— Усё, Віктар Мікалаевіч, — нявесела пажартаваў Жалнерчык. — Цяпер вы з ім, як сіямскія блізняты. Чакай мяне тут, а я за тым, што застаўся ў гасцініцы. Каб не адчуў небяспекі. А ты ў мяне без фокусаў! — кінуў ён Цыбульскаму.

Перасцярога не перашкодзіць. А раптам бы ў таго аказаліся тут сябры. Што з таго пісталета — адной рукой нічога не зробіш. Успомніўшы нядобрым словам начальнікаў, якія «зэканомілі» на іх дваіх, Жалнерчык паспяшаўся ў гасцініцу. Салаўёва ўзяў прама ў нумары. Супраціўлення той не аказаў.

У Мінск пайшло паведамленне: высылайце транспарт, «госці» з намі.

Неўзабаве былі затрыманы і валютчыкі, што засталіся ў Мінску. Пры вобыску знайшлі сапраўдныя і падробленыя долары, фарбавальнікі. Наперадзе следства і суд.

ДОЎГА, амаль год ішло расследаванне гэтай незвычайнай справы. Давялося апытаць многіх сведак, у тым ліку і за мяжой.

І вось, нарэшце, суд. Не проста было старшынствуючаму члену калегіі па крымінальных справах Мінскага гарадскога суда Рыгору Рыгоравічу Казырыцкаму. Здавалася б, усё ясна: неабвержныя доказы, факты. І ўсё ж некаторыя падсудныя спрабавалі навесці цень: я не я і хата не мая. Асабліва стараўся Лазар: хітраваў, выкручваўся.

Прыгавор даў кожнаму «за працу яго». Вячаслаў Салаўёў атрымаў чатыры гады строгага рэжыму. У яго канфіскавана маёмасць. На тры з палавінай гады з канфіскацыяй маёмасці асуджаны Міхаіл Лістапад і Уладзімір Лазар, Алег Цыбульскі — на тры гады. Ігару Федарэнчыку далі тры гады ўмоўна.

Уладзімір ГОЙТАН.

(Заканчэнне. Пачатак у № 84).

ТЭЛЕБАЧАННЕ

1 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

9.05. Наш каментарый. Майскі ранак.
9.10. «Пра час свой гавару». Дак. фільм.
9.45. «Вясёлкавыя песенькі». Выступаюць выхаванцы дзіцячых садоў г. Мінска.
10.25. Мінск. Плошча імя У. І. Леніна. Перадача, прысвечаная Дню міжнароднай салідарнасці працоўных 1 Мая. Пасля заканчэння — «Спяём для вас яшчэ раз». Канцэрт удзельнікаў дзіцячай мастацкай самадзейнасці.
12.30. «Мой лёс — маё каханне». Канцэрт з твораў народнага артыста СССР І. М. Лучанка.
13.00. Фільм — дзецям. «Цімур і яго каманда».
15.40. «Зноў чую голас твой...» Музычны фільм.
16.20. «Усе зоркі». Кінаканцэрт.
17.10. Святочны канцэрт Дзяржаўнага ансамбля танца БССР.
17.55. Мультфільмы. «Пакацігарошак», «Пластылінавая варона», «Дзіўны манеж», «Нехачуха», «Нататкі пірата».
18.45. Песню бярыце з сабою. Музычная праграма.
19.30. Рэпартаж аб святкаванні ў рэспубліцы Дня міжнароднай салідарнасці працоўных 1 Мая.
20.00. І Рэспубліканскі конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні.
20.45. Калыханка.
21.00. «Ад бацькі я не адракуся», «З чаго сарока кашу варыла». Дак. фільмы.
21.45. І Рэспубліканскі конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні. Працяг.
23.00. «Верую ў каханне». Мастацкі фільм.

Першая агульнасаюзная праграма

8.00. ТСН.
8.20. Дак. фільмы «Вольны табун», «Чонар-Даш».
8.55. Канцэрт Акадэмічнага хору рускай песні Дзяржтэлерадыё СССР.
9.55. Масква. Красная плошча. Мітынг, прысвечаны Дню міжнароднай салідарнасці працоўных 1 Мая.
11.00. «На балі ў Золушкі».
12.05. Мастацкі фільм «Фалькон».
13.05. П. І. Чайкоўскі. «Лебядзінае возера». Спектакль.
15.05. «Шмат галасоў — адзін свет». Адкрыццё цыкла перадач, прысвечаных старажытнаму мастацтву апавядальнікаў.
15.40. «Ступень да Парнаса». Канцэрт зорак першага і другога фестываляў.
16.55. КВЗ-91. Сустрэча каманд Уральскага політэхнічнага інстытута і Маскоўскага інжынерна-будаўнічага інстытута.
18.50. «Уолт Дысней прадстаўляе...»
19.40. Мастацкі фільм «Князь Удача Андрэевіч».
21.00. Час.
22.00. «Блакітны агеньчык».
23.55. «Танцы, танцы, танцы». Кубак Еўропы сярод прафесіянальных выканаўцаў.
0.30. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. Канцэрт рускага харэаграфічнага і песеннага фальклору.
8.40. «Дзядзька Сцёпа — міліцыянер». Мультфільм.
9.00. Фільм — дзецям. «Вялікая прыгода». 1-я серыя.
10.15. Канцэрт Дзяржаўнага акадэмічнага сімфанічнага аркестра СССР.
11.15. Дак. фільм «Гідранаўты».
11.35. В. Шукшын. «Старэчая справа». Тэлеспектакль.
12.35. Народныя мелодыі.
12.50. Дак. фільм «Гімназісты».
13.40. «Не бойся, я з табой». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі.
16.10. «Запаветныя мясціны». Нарыс.
16.30. «Даніла і Няніла». Мультфільм.
16.50. «Тэатр, які я люблю».
17.50. «Гаспадар кабарэ — лёс». Творчы вечар паэта Н. Дзянісава.
20.00. Добрай ночы, малышы!
20.15. Рускія народныя песні выконвае А. Маладцова.
20.30. Музей на Дэлегацкай. Мастацтва шчырай прыгажосці.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
22.00. «Беражыце жанчын». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі.

2 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

9.00. Дак. фільмы «Прыроды храм нерукатворны», «Есць куток на зямлі».
9.40. «Верую ў каханне». Мастацкі фільм.
11.00. «Запрашальны білет». Танцы народаў свету выконвае ўзорны ансамбль «Раўеснік».
11.45. Фільм — дзецям. «Мама».
13.10. «Партрэт любімай жанчыны». Дак. фільм.
13.50. Забаўляльна - пазнавальная праграма для дзяцей.
14.40. «Рамэо і Джульета». Спектакль тэатра оперы і балета БССР.
16.50. Запрашаем на вячоркі. Фальклорны ансамбль вёскі Маканавічы Рэчыцкага раёна.
17.55. Футбол. «Дынама» (Мінск) — «Металіст» (Харкаў).
19.50. Панарама.
20.20. «Дзеючыя асобы і...» Фільм-канцэрт.
20.45. Калыханка.
21.00. «Выбірай!», «Сніўся мне сад». Дак. фільмы.
21.50. Крок.

Першая агульнасаюзная праграма

8.00. ТСН.
8.20. Канцэрт Варонежскага рускага народнага хору.
8.55. «Сялянскі статус». Дак. фільм.
10.00. Мастак Ф. Канстанцінаў.
11.05. Мультфільмы «Пінгвіны», «Чароўныя званы».
11.30. Канцэрт Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра Міністэрства культуры СССР.
12.00. Фільмы рэжысёра А. Шахмаліевай. «Соф'я Кавалеўская». 1-я серыя.
13.20. «50×50». Музычны дадатак да праграмы «...Да 16 і старэйшым».
14.55. Мультфільм «Ну, пачакай!» Выпускі 1, 2, 3-ці.
15.25. Дак. фільм «Адкрый шкатулку».
15.50. А. Вівальдзі. «Поры года». Музычны фільм (Францыя).
16.30. Мастацкі фільм «Зверабой». 1-я і 2-я серыі.
18.55. Хакей. Чэмпіянат свету. Матч каманд фінальнай групы.
21.00. Час.
21.45. «Шчаслівы выпадак». Сямейная тэлевікторына.
22.50. «Рандэву на Цвятным, 13». У перапынку (24.00)— ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.20. «Натхненне». Дак. фільм.
8.30. «Рабі з намі, рабі, як мы, рабі лепш за нас».
9.15. Фільм — дзецям. «Вялікая прыгода». 2-я серыя.
10.35. М. Дзярфаш. «Прачніся і спявай!» Фільм-спектакль.
12.15. «Востраў скарбаў». Мультфільм.
14.05. «Цяпло ад аленяў у тундры». Цыкл «Зямля Еўропы» (Фінляндыя).
14.55. Хакей. Чэмпіянат свету. Матч каманд фінальнай групы.
17.45. Спорт для ўсіх.
18.00. Футбол. «Шахцёр» — «Спартак».
18.50. Мультфільм.
18.55. «Заўтра будзе дзень добры» (Краснаярск).
19.30. «Прэм'ера ў Сасноўцы». Мастацкі фільм.
20.45. Добрай ночы, малышы!
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. Мастацкі фільм «Дні Турбіных». 1-я серыя.
23.00. Вертыкаль. «Бярозавыя галасы».

РАДЫЁ

2 мая

6.20 — «Спеў роднай зямлі». Канцэрт салістаў і музычных калектываў Беларусі. 7.00 — «Свет сёння». Інфармацыйны выпуск. 7.15—«Музыка і натхненне». Эстрадная праграма. 8.25—іграюць эстрадныя аркестры. 9.15 — «Добрай раніцы!» 10.15—у радыётэатры «Купалінка». У. Машкоў. «Як я быў вундэркіндам». Радыёпастаноўка. Частка 2-я, заключная. 11.00—«Саветы: улада і справы». Радыёчасопіс. 11.20—«Песня-91». 12.30 — танцавальныя мелодыі. 12.45—Н. Гілевіч. «Родныя дзеці». Радыёспектакль. 15.15 — прэм'ера песні. В. Кандрусевіч, Г. Бураўкін. «Кампрамісы». Спявае А. Саладуха. 15.30—эстрадныя п'есы І. Лучанка. 15.50 —у Савеце Міністраў БССР. Урадавая прэс-служба паведамляе. 16.15—Рамантыкі. 17.15—«Мінская вясна» — «Амадэус». В. Моцарт. «Выкраданне з сераля». 18.00—«Любімыя мелодыі». 19.30—чэмпіянат СССР па футболу. «Дынама» (Мінск) — «Металіст» (Харкаў). 19.45 — Попхваля. Эстрадны канцэрт з удзелам савецкіх і зарубежных артыстаў. 20.15—вячэрняя казка. 20.45—пошта радыё. 21.00—ад шчырага сэрца. Музычная праграма па пісьмах радыёслухачоў. 22.30—Г. Айран. Апавяданні. Чытае Р. Сухаверка. 23.15 — радыёстанцыя «Юнацтва». Праграма «Вячэрні кур'ер».

НАДВОР'Е

1 мая

Усход, захад, даўжыня дня: Мінск — 5.34, 20.40, 15.06; Віцебск — 5.19, 20.34, 15.15; Магілёў — 5.23, 20.29, 15.06; Гомель — 5.23, 20.23, 15.00; Гродна — 5.48, 20.56, 15.08; Брэст — 5.56, 20.49, 14.53.

Сёння ўдзень па рэспубліцы воблачнае з праясненнямі надвор'е, на большай частцы тэрыторыі дажджы, магчымы навальніцы. Тэмпература паветра ў Гродна—11—13, Брэсце—12—14, Мінску—13—15, Віцебску—14—16, Магілёве — 15—17, Гомелі — 16—18 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак месцамі, 2 мая ўначы па большай частцы тэрыторыі дажджы. Тэмпература паветра ноччу 6—11, удзень — 10—15, 3 мая па поўдню месцамі да 20 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ — СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Аб становішчы ў краіне і шляхах вываду эканомікі з крызісу». Пастанова аб'яднанага Пленума ЦК і ЦКК КПСС.
У Дзяржкамцэн СССР і Мінфіне СССР.
«Аб рабоце камуністаў у Саветах народных дэпутатаў». Пастанова аб'яднанага Пленума ЦК і ЦКК КПСС.
«Ходзяць чуткі...» Званок з рэдакцыі.
«Свята журналістаў». Напярэдадні падзеі.
«У планах і наяве». Зона асаблівай увагі.
«У барацьбе народжаны». 100 гадоў назад у Расіі адбылася першая маёўка.
«І загучыць Юр'е песнямі». Культура і традыцыі.
«Камчатка —край свету!». Вецер вандраванняў.
У канцы нумара.
Афіша дня.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

Тыраж 102.822. Індэкс 63850. Зак. № 85.

Выходзіць 250 разоў на год.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12